

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Проект InCrea+

“Приобщаваща КРЕАТИВНОСТ чрез образователно изкуство
”

Номер на проекта. 2020-1-LT01-KA227-SCH-094736

Деятности по учебната програма

Този документ е лицензиран под международен лиценз Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivatives 4.0 International License.

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейския съюз. Този материал отразява само възгледите на автора и Комисията не носи отговорност за каквото и да е използване на съдържащата се в него информация.

Основна информация за проекта

Заглавие: “Inclusive CREAtivity through educational artmaking” – InCrea+ project

Ref. No. 2021-1-LT01-KA220-VET-000034724

Продължителност: March 2021 – February 2023

Финансиран от: Erasmus+ programme - Cooperation for Innovation, KA227 – Partnerships for Creativity.

Project partners:

- EuroEd Fundatia, Iasi (Romania)
- Фондация за развитие на културния и бизнес потенциал на гражданското общество (CUBU Foundation), Sofia (Bulgaria).
- Kauno Juozo Grušo meno gimnazija, Kaunas (Lithuania).
- Università degli Studi di Padova, Padova (Italy).
- Besime Özderici Ortaokulu, Melikgazi (Turkey).
- Trakų rajono savivaldybės pedagoginė psichologinė tarnyba, Trakai (Lithuania).
- Associació Meraki Projectes de València, Valencia (Spain)

Автори

Ailincă Alina, Ceylan Demet, Erbası Hacer, Erdogan Seyit Ahmet, Ferrari Lea, Gheorghiu Irina, Gleeson Aoife, Jachimovič Andželika Teresa, Klingaitė Rasa, Kocer Ömer, Lavickienė Aušra, Matonyte Monika, Rumšas Armandas, Sariaslan Erdem, Sgaramella Teresa Maria, Staneva Zornitsa, Tsvetkova Ivana, Uixera Cotano Laura, Vatavu Mihaela Constantina.

Уебсайт и социални медии

Уебсайт: <https://increaplus.eu/>

Facebook: <https://www.facebook.com/InCreaplus/>

Завършен септември 2022 г

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	4
Предизвикателства пред приобщаването: КУЛТУРНИ	5
ДЕЙНОСТ 1: Съвместно създаден комикс	5
ДЕЙНОСТ 2: Сгриваща сърцето дейност за многообразието	5
ДЕЙНОСТ 3: Кутията с говорещите цветни моливи	7
ДЕЙНОСТ 4: Изобразяване на небето в произведенията на професионални художници	8
ДЕЙНОСТ 5: Познавам страната си	10
ДЕЙНОСТ 6: Лов на съкровища	11
ДЕЙНОСТ 7: Нашите корени	13
ДЕЙНОСТ 8: Аз съм част от цялото	15
Предизвикателства пред приобщаването: СОЦИАЛНИ	17
ДЕЙНОСТ 1: Истории с една дума	17
ДЕЙНОСТ 2: Верига на разнообразието	17
ДЕЙНОСТ 3: Това е моят портокал!	18
ДЕЙНОСТ 4: Обзавеждане с тяло	19
ДЕЙНОСТ 5: Значими автопортрети	20
ДЕЙНОСТ 6: Сувенирна коледна украса	22
ДЕЙНОСТ 7: Група поети	23
ДЕЙНОСТ 8: Моят национален герой	24
Предизвикателства пред приобщаването: СОЦИОИКОНОМИЧЕСКИ	26
ДЕЙНОСТ 1: Barrios: Произведения на изкуството вдъхновени от кварталите	26
ДЕЙНОСТ 2: Значими автопортрети	27
ДЕЙНОСТ 3: Дидактически игри	28
ДЕЙНОСТ 4: Изобразяване на небето в произведенията на професионални художници	29
ДЕЙНОСТ 5: Театрални игри за приобщаване	31
Предизвикателства пред приобщаването: ФИЗИЧЕСКИ	35
ДЕЙНОСТ 1: Приобщаващ танц ЗАМРЪЗВАНЕ	35
ДЕЙНОСТ 2: Направете го сами и играйте сами	36
ДЕЙНОСТ 3: Суперразнообразие	37
ДЕЙНОСТ 4: Театрални игри без зрение	38
ДЕЙНОСТ 5: Ловецът на проблеми	43
Предизвикателства пред приобщаването: КОГНИТИВНИ	44
ДЕЙНОСТ 1: Кръпки в класната стая	44
ДЕЙНОСТ 2: Театрален клас/Театрално студио	45
ДЕЙНОСТ 3: Писане на поезия с музикален фон	47
ДЕЙНОСТ 4: Приобщаващ проект за стенопис	48
ДЕЙНОСТ 5: Сандък с изкуства	51
Предизвикателства пред приобщаването: ПОВЕДЕНЧЕСКИ	53

ДЕЙНОСТ 1: Batik: Рисуване върху коприна	53
ДЕЙНОСТ 2: Къщата на моя въображаем герой	54
ДЕЙНОСТ 3: All-Inclusive музикални ателиета	56
ДЕЙНОСТ 4: Сувенирна коледна украса	62

Предизвикателства пред приобщаването: НАДАРЕНОСТ 64

ДЕЙНОСТ 1: Изобразяване на небето в произведенията на професионални художници	64
ДЕЙНОСТ 2: Дидактически игри	65
ДЕЙНОСТ 3: Работилница по керамика	66
ДЕЙНОСТ 4: Какво означава да си надарен?	70

Предизвикателства пред приобщаването: ТАЛАНТ 72

ДЕЙНОСТ 1: Обзавеждане с тяло	72
ДЕЙНОСТ 2: Значими автопортрети	73
ДЕЙНОСТ 3: Търсене на скритата страна	74
ДЕЙНОСТ 4: Талант в действие! Пътуване към бъдещето	76

Въведение

InCrea+ има за цел да предостави иновативен подход към приобщаващото образование и насърчаването на благосъстоянието чрез прилагане на образователно съдържание и практики по изкуства. Като част от това учебната програма InCrea+ предоставя готови за използване учебни дейности, фокусирани върху основните предизвикателства пред включването: културни, социални, социално-икономически, физически, когнитивни, поведенчески, надареност и талант. Надяваме се, че те ще улеснят увеличаването на прилагането на художествени образователни дейности за подобряване на приобщаването и благосъстоянието.

Дейностите в този компендиум са групирани въз основа на основното предизвикателство за включване, върху което работят. Трябва да се отбележи обаче, че много от дейностите служат за намаляване на различни бариери пред включването и по този начин могат да бъдат използвани за справяне с редица предизвикателства.

Всички дейности следват една и съща структура и формат и се предоставя информация относно материалите, ресурсите и времето, от които ще се нуждаете, както и инструкции стъпка по стъпка за изпълнение на дейностите. Дейностите също могат да бъдат адаптирани въз основа на нуждите на учениците, ресурсите на организацията или желанието за включване на експерти или ангажиране с местната общност.

Предизвикателства пред приобщаването: КУЛТУРНИ

ДЕЙНОСТ 1: Съвместно създаден комикс

ЗАГЛАВИЕ	Съвместно създаден комикс
ЦЕЛ	Тази съвместна дейност е насочена към премахване на културните бариери пред приобщаването и подобряване на межкултурното взаимодействие между съучениците. Целта е създаването на кратък комикс в групи. Учениците работят заедно, за да планират и проектират, рисуват и пишат диалога на лента с 5 панела. Комиксът се основава на конкретна тема или тема, която може да причини проблеми или конфликти в училище. Учениците активно се ангажират с проблема и намират творчески решения, като обсъждат различни варианти и идеи заедно.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	визуални изкуства
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	2x60 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Целият клас разсъждава над ситуации или сценарии в училище, които могат да причинят проблеми, конфликти, изключване и т.н. Всички идеи се записват на дъската 2. Разделете учениците на групи от по 5 ученика. Всяка група избира темата или темите, която ги интересува най-много. След това започват да описват тази идея, като обсъждат и/или записват идеи, свързани с тази тема. 3. Обяснете, че техният комикс ще има 5 панела. Ще има начало, среда и край, както и два други панела, за да се придвижи историята напред. (1.начало,2.панел за напредък, 3.среда, 4.панел за напредък, 5.край) Учениците първо обсъждат началото и края, след това средата и накрая двата панела за напредък. 4. След това учениците започват да създават комикса. На всяка група се дава страница с 5 панела. Всеки ученик може да отговаря за един от панелите или всеки ученик може да поеме роля - рисуване, писане и т.н. Учениците трябва да си сътрудничат и да общуват заедно, за да гарантират, че историята преминава от един панел към следващия. 5. След това комиксите могат да бъдат представени устно на класа, да бъдат окачени, за да бъдат гледани и четени в класната стая или коридора, или дори сканирани и споделени на училищния уебсайт или списание.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Отпечатан празен комикс с 5 панела (1 на група от 5) празен лист хартия, моливи, химикалки, пастели, маркери, линейки, тиксо

ОЦЕНКА	• Всяка група създава ли е комикс за това как да се разреши конфликт? • До каква степен учениците са си сътрудничили положително? • До каква степен дейността насърчи межкултурната комуникация?
ИЗТОЧНИК	https://www.learningforjustice.org/classroom-resources/lessons/cooperative-comics

ДЕЙНОСТ 2: Сгряваща сърцето дейност за многообразието

ЗАГЛАВИЕ	Сгряваща сърцето дейност за многообразието
ЦЕЛ	Забавна и лесна художествена дейност (фина двигателна активност), която да помогне на вашите ученици да научат многообразието. За да култивирате приобщаваща среда в класната стая, важно е да научите вашите ученици, че хората идват във всякакви форми, размери и цветове на кожата. Неразделно послание, което върви с многообразието, е, че всички хора са създадени еднакво и че всеки заслужава уважение, грижа и внимание. Целта е да се даде възможност на учениците да създадат визуално и артистично представяне на нещо значимо или важно за тях. Тази съвместна дейност е насочена към премахване на културните бариери пред приобщаването и подобряване на межкултурното взаимодействие между съучениците. Тя искаше да помогне на учениците си да видят, че хората от всякакъв тип кожа са достойни за доброта, приемане, съпричастност и любов. По-големите ученици могат да работят, за да създадат възможно най-много различни цветове на кожата чрез смесване на бои. Той учи учениците, че всички те са направени от едни и същи основни съставки, без значение какъв цвят е кожата им.
ПРЕДИЗВИК АТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВА НЕТО	Културно – засилване на творческото мислене, двигателните умения и уменията за работа в екип, изграждане на емпатия.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Пластично изкуство
ПРОДЪЛЖИТ	40 минути

ЕЛНОСТ	
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	- Преди да се започне с тази дейност, проведете с учениците дискусия за това как понякога хората биват третирани по различен начин заради цвета на кожата им. Повторете идеята, че всички хора, независимо от цвета на тяхната кожа, са ценни и важни човешки същества! - Намокрете четката и започнете като нарисувате жълта черта върху листа хартия. - Бавно смесете цветовете, за да получите уникален цвят на човешка кожа. Изпълнявайте дейността като добавяте последователно малки капки боя. - Работете върху цялата повърхност на листа, експериментирайте и създайте толкова нюанси на цветове на човешка кожа, колкото ви е възможно. Повторете тези стъпки на втори лист (за да създадете персонални и уникални ученически сърца върху шаблон с формат А4). - След като боята изсъхне, изрежете всеки цветен сектор. - Изрежете централното сърце от шаблона даден от учителя - На гърба на листа залепете вертикално през сърцето цветните изрезки. Не оставяйте празни места между тях! Най-добре би било ако залепите само краищата на изрезките, за да можете да ги преплитате една през друга, където е необходимо. - На последно място, преплетете хоризонтално няколкото оставащи изрезки през останалите, като се уверите, че всяко парче хартия преминава над и под други такива. - Обсъдете колко цветове/тонове са създадени? Помолете учениците да се опитат да открият своя цвят сред създадените.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕ ЛНИ РЕСУРСИ	Шаблони със сърца в размер А4, препоръчваме учениците да подготвят два листа с цветни сектори. Версия на целия клас, учениците могат да създадат техният собствен цвят на кожата и да го поставят върху сърце на любовта на целия клас. - 3 листа бяла хартия - ножици

	- червена акрилна боя - черна акрилна боя - бяла акрилна боя - жълта акрилна боя - занаятчийско лепило - шаблон за сърце - купа с вода - четка за рисуване
ОЦЕНКА	• Всеки ученик създал ли е визуално представяне на нещо значимо за него? • Всеки ученик споделил ли е накратко значението на своето творение със своите съученици? • До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • Сътрудничили ли са учениците, за да създадат уникално произведение на изкуството? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как си приличат и как са уникални?
ИЗТОЧНИК	Адаптирано от https://www.teachstarter.com/au/blog/creating-an-inclusive-classroom-diversity-heart-art-activity/ Ingenious art teacher, Cassie Stephens

ДЕЙНОСТ 3: Кутията с говорещите цветни моливи

ЗАГЛАВИЕ	Кутията с говорещите цветни моливи
ЦЕЛ	Дейността помага на децата да научат за многообразието и неговия принос за красотата и хармонията на нашия свят. Децата научават, че хората като цветните моливи в кутия са различни, но всички те са важни за екипа и играят специална роля в своя екип. * Историята Кутията с говорещите цветни моливи Едно малко момиченце веднъж влязло в магазин и за своя изненада, чуло разговор, идващ от кутия с цветни моливи. Тя чула Жълтия молив да казва: "Мразя зеления молив." Червеният

	молив се съгласил. Червеният молив продължи: „И аз не харесвам синьото“. „Защо?“, попитал Жълтият молив. „Не знам!“ - отвърнал ядосаният Червен молив. „Виж този цвят, Розово! Колко ужасно!“ — изкрещял Зеленият молив. Синият добавил: „Розовото и жълтото са ужасни.“ Жълтият, Червеният, Зеленият, Синият и Розовият молив казали в хор: „Ние мразим оранжевия молив.“ Оранжевият молив казал: „Не харесвам никой от вас, но не знам защо“. Момиченцето било объркано, но след известно време му хрумнала идея. То купило кутия с пастели и се прибрало вкъщи. Тя започнало да рисува върху лист хартия, докато моливите я гледали внимателно. Момичето първо нарисувало синьо небе с бели облаци и ярко жълто небе, след това взело зеления молив и нарисувало няколко дървета и трева. Моливите я гледали мълчаливо. То също нарисувало къща от червени тухли с розова врата. Пред къщата нарисувало оранжева саксия с растения. Жълти, червени, оранжеви и розови цветя допълвали картината. „Харесвам зелената трева. Харесвам и зелените листа на дърветата“ – казал Червеният молив. Синият и оранжевият молив също се съгласили: „Да, изглежда добре. Това е успешна картина.“ Синьото казало: „Жълтото слънце е красиво.“ Червеният, зеленият, синият и розовия моливи се съгласили. Моливите отново погледнали към картината: „Да, ние сме различни, но заедно правим красиви неща!“
ПРЕДИЗВИК АТЕЛСТВО ПРЕД ВКЛЮЧВАНЕ ТО	Културно
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Изящно изкуство
ПРОДЪЛЖИТ ЕЛНОСТ	40 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Занимания с деца: * Дайте на всяко дете лист хартия и цветен молив по избор. Помолете ги да направят рисунка (по техен избор). След това ги помолете да направят друга рисунка върху друг лист хартия, като използват всички цветни моливи. Коя рисунка изглежда по-добре? *Прочетете историята. *Дискусия Как мислите, че се е почувствал Зеленият молив, който Жълтият молив не харесвал, когато е чул какво казва той? Какво можем да научим от тази история?

	* Поставете децата в кръг и ги попитайте: Защо моливите не се разбираха? Защо не се харесваха? Знаеха ли защо? Възможно ли е да не харесвате някого, без да знаете защо? * Ако всички моливи бяха еднакви, имаха един и същ цвят, картините пак ли щяха да бъдат красиви? Как биха изглеждали вашите рисунки, ако използвате същия цвят? * Говорете за хората: хората са различни. Как? Използвайте снимки, например. • Трябва ли хората, които работят заедно, да имат добри взаимоотношения, за да имат добри резултати? Как различните хора могат да допринесат за успеха на едно действие? * Добре ли е да работите сам или с колеги? Защо? • От какво се нуждаят хората, които работят заедно, но не се разбират? • Трябва ли хората, които работят заедно, да си приличат или да се различават?
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕ ЛНИ РЕСУРСИ	* Цветна кутия за моливи * Листа хартия
ОЦЕНКА	• До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • До каква степен учениците са научили за живота на своите съученици? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как са уникални?
ИЗТОЧНИК	LEAF Erasmus+ project

ДЕЙНОСТ4: Изобразяване на небето в произведения на професионални художници

ЗАГЛАВИЕ	Изобразяване на небето в произведения на професионални художници
ЦЕЛ	В процеса на обучение учениците се сблъскват с множество предизвикателства. В класната стая от тях се очаква да общуват със своите съученици, които се характеризират с различия в характерите или различни нива по отношение на културно образование, социални (взаимодействие) и когнитивни умения и социално-икономически характеристики. Техните връстници могат да бъдат силно надарени или лишени от специални дарби в определена артистична или друг вид дейност. Съученици, имащи различни емоции и характери, както и ученици със специални потребности, когато провеждат дългосрочна работа по проект,

	обхващаща цикъл от часове и изготвяне на презентации, получават възможност да си взаимодействат, да обсъждат, да споделят функциите на екипната работа според техните способности и по този начин са дадени възможности за изпълнение на теоретичната и практическата част на заданието в избрания клон на изкуствата. Това не само засилва усещането за позитивизъм, но и разширява нивото на културно-художествено възприятие. Учениците се освобождават от негативните си емоции, като създават, като същевременно развиват своите когнитивни, поведенчески и социални умения.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ВКЛЮЧВАНЕТО	Когнитивни, надарени, социално-икономически, поведенчески, социални и културни предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства: рисунка, живопис, графика, скулптура
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	8 часа
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Задача за изследване на изкуството: въз основа на презентация на PowerPoint визуализацията на небето в творбите на известни художници като Винсент Ван Гог, Клод Моне, Микалоюс К. Чюрлионис се изследва от гледна точка на съдържанието и предаването на настроението в избраните произведения в областта на живописа, графиката и скулптурата. Обсъждат се техниките на изпълнение и характерните черти и др. 2. Задача за изразяване: след като прегледат примерите и проучат разнообразието от техники за визуализация на небето в произведенията на художници, представящи различни периоди от историята на изкуството, учениците са помолени да съберат извадка от такива произведения сами. След това се изпълняват три произведения на изобразяване на небето: чрез използване на техниките на живописа, графиката и създаване на пространствен обект - скулптура - без ограничения в подбора на художествени средства. Събраната информация заедно със снимки от творческия процес и завършените работи ще се използват за дискусия в презентацията, представена във формат PowerPoint или Prezi. 3. Налагат се следните изисквания: създават се екипи и учениците се разпределят между екипите; функциите са споделени. 4. Оценяват се резултатите от работата в екип: това е презентацията във формат PowerPoint или Prezi. Презентацията включва и разглежда примери и съдържа не по-малко от три произведения на изкуството, изобразяващи небето чрез използване на различни клонове на визуалните изкуства: живопис, графика и скулптура. Творбите се коментират, като накратко се обсъждат техниката, емоцията, начините на изобразяване и имената на известни художници, чиито произведения са интерпретирани. Авторите на творбите описват своите емоции, преживявания, положителни страни от такава дейност и др. 5. Оценява се информативността на частите на задачата; също така може да се даде оценка за визуалните аспекти на презентацията,

	плавността на представяне на презентацията и т.н. От съотборниците се очаква да споделят своя опит и емоции.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Компютри Инструменти и материали, необходими за практикуване на изкуства
ОЦЕНКА	- При изпълнението на този проект целта беше да се помогне на учениците да разкрият своите способности и умения в дейността, която е най-приемлива за тях, докато работят в екип, дискутират и общуват по друг начин, като по този начин споделят и отговорността. Така се развиват социалната комуникация и социално-икономическите умения. Когато събираха информация и изпълняваха творчески задачи, някои ученици (без дори да разбират това) избираха примери за произведения на изкуството, които отразяваха тяхното емоционално състояние. По този начин, при обсъждането и превода, те освободиха емоциите си и разкриха характера си, което послужи за представяне на тяхната личност пред класа, подобряване и разширяване на техните комуникативни умения. - При работа в екип учениците имаха възможност да покажат своите умения и креативност в любимите си дейности пред останалите членове на екипа. Така бяха преодоляни бариерите сред учениците. - Отчитайки различните потребности на учениците и различията в тяхното психофизическо развитие, както и различните нива на знания и способности, задачите се очаква да разширят кръгозора. Учениците почувстваха, че могат да изразят себе си, когато изобразяват небето в различните му проявления, докато събират и предават информация. Тази форма на изкуство помага да се преживее приобщаването, тъй като вниманието е фокусирано не само върху уменията и компетенциите, но и върху положителността.
ИЗТОЧНИЦИ	//

ДЕЙНОСТ 5: Познавам страната си

ЗАГЛАВИЕ	Познавам страната си
ЦЕЛ	Опознайте страната, в която живеете
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Дизайн
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	6 урока- 40 минути всеки

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Картата на държавата е начертана върху 20 мм стиропор в удебелен шрифт. 2. Границите на провинциите в регионите са ясно очертани. 3. При изчертаването на зоните може да се използва различна дебелина на стиропор в зависимост от предпочитанията. 4. Зоните се изрязват с помощта на нож или трион с фини зъбци. 5. Регионите се боядисват в различни цветове с боя на водна основа. 6. За предпочитане провинциите в регионите също могат да бъдат боядисани в различни цветове 7. Имената на провинциите се изписват с флумастер. 8. Залепва се на желаната стена с помощта на горещ силикон или двустранно
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	1. 20 мм стиропор 2. 10 мм.стиропор 3. Универсален нож 4. Боя на водна основа, четка, палитра 5. Пистолет за горещо лепило и силикон, двойнозалепваща лента
ОЦЕНКА	1. Познавате ли регионите и провинциите в регионите? 2. Познавате ли провинциите на страната, които имат излаз на море? 3. Познавате ли съседните градове на града, в който живеете?
ИЗТОЧНИК	Original

ДЕЙНОСТ 6: Лов на съкровища

ЗАГЛАВИЕ	Лов на съкровища
ЦЕЛ	Участниците разбират половите стереотипи и ролята на визуалното изкуство за предаването им. Разгледани предизвикателства пред включването (основни): културни 21-ви насърчавани умения: Критично мислене и решаване на

	проблеми; Социални и межкултурни умения; медийна грамотност
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	визуално изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	2 сесии: 60 + 45
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Текущ проблем: Ефектът от половите стереотипи е очевиден в много сектори на обществото. Що се отнася до света на труда, жените все още остават в малцинство на ръководни и висши позиции (ефект на стъкления таван). Визуалните медии са част от играта при предаването на стереотипни и контрастереотипни послания. Равенството между половете е част от ЦУР и Хартите за многообразие Стъпки част А - Обсъждане: учителят чете на учениците следната история и след това ги моли да обяснят: „баща и син попадат в ужасна автомобилна катастрофа, която убива бащата. Синът е откаран по спешност в болницата; точно когато се кани да легне под ножа, хирургът казва: „Не мога да оперирам – това момче е моят син!“ - Инструкции, свързани с изкуствата: учителят въвежда темата за половите стереотипи с акцент върху ролята на визуалното изкуство в предаването на стереотипите. Предоставени са някои примери за продукти на визуалното изкуство, които предават това послание (например плакатите на домакините от 50-те). Учителят обяснява елементите на визуалното изкуство, които характеризират тези продукти и как да ги трансформирате в контра-стереотипни произведения на изкуството. - дейност А: в малки групи от 4-5, на учениците се предоставя дневник и те са поканени да търсят продукти на визуалното изкуство, които предават стереотипите и да мислят как те могат да бъдат трансформирани в контра-стереотип. - споделяне А: учениците са поканени да коментират своето търсене и да обяснят защо продуктът, който са намерили, е контростереотип. част Б - Дейност Б: Учениците са помолени да изпълнят една от следните две домашни задачи (а) в малки групи от 4-5, учениците са поканени да помислят за обществото, което биха искали да бъдат, и да създадат продукт на визуално изкуство, който представлява изображение на равенство между половете, или (б) при мисленето за историята на изкуството студентите трябва да идентифицират продукт,

	който представлява контро-стереотипен продукт за тази възраст и допринася за еманципацията на жените и равенството между половете. 6. споделяне В: учениците са поканени да споделят и коментират своята работа и коментари 7. резюме: учителят обобщава основните моменти, излезли от дискусията
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕ ЛНИ РЕСУРСИ	списания, книга по история на изкуствата хартия и цветове
ОЦЕНКА	ЦЕЛ: Постигната ли е целта или не? До каква степен? В края на сесията учениците трябва да могат да отговорят на следните въпроси: Що се отнася до включването • какво е определението за полов стереотип? • какво е контра-стереотипът • каква е ролята на визуалното изкуство по отношение на образа на жената? Що се отнася до художествения инструмент • що се отнася до образа на жените, кои са елементите на визуалното изкуство, които допринасят за стереотипа и контро-стереотипа
ИЗТОЧНИК	Cotter, D. A., Hermesen, J. M., Ovadia, S., and Vanneman, R. (2001). The glass ceiling effect. <i>Soc. For.</i> 80, 655–682. doi: 10.1353/sof.2001.0091 Babic A and Hansez I (2021) The Glass Ceiling for Women Managers: Antecedents and Consequences for Work-Family Interface and Well-Being at Work. <i>Front. Psychol.</i> 12:618250. doi: 10.3389/fpsyg.2021.618250 BU Research: A Riddle Reveals Depth of Gender Bias https://www.bu.edu/articles/2014/bu-research-riddle-reveals-the-depth-of-gender-bias/ EU Platform of Diversity Charters: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/diversity-

[management/eu-platform-diversity-charters_en](https://management.eu-platform-diversity-charters_en)

ДЕЙНОСТ 7: Нашите корени

ЗАГЛАВИЕ	<i>Нашите корени</i>
ЦЕЛ	Участниците разбират колко е важно да бъдат приобщени в общността, да оценяват възрастните хора като ресурс и да смятат, че възрастовото разделение не е ограничение. Участниците научават концепцията за застъпничество и стратегии, за да бъдат активни в общността. Разгледани предизвикателства пред включването: социални (основни), културни Насърчавани умения 21-ви век: Творчество и обновяване (основни) Комуникация и сътрудничество, Медийна грамотност, Социални и межкултурни умения, - Лидерство и отговорност
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства (видео)
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	<i>множество сесии</i> <i>4 сесии по 2 часа</i>
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Актуален проблем. Възрастта се счита за проблем на разнообразието, когато по-възрастните и по-младите хора се възприемат като противоположни. Например, първите често се описват като по-малко продуктивни и иновативни, с трудности да бъдат гъвкави и да се адаптират към промените, намаляване на уменията и намаляване на тяхната функционалност, докато вторите често се считат за продуктивни, иновативни и интелигентни . Подпомагането на младежите да приемат застъпническа гледна точка към възрастните хора е синоним на уважение, приобщаване и социална справедливост. Стъпки Част А - въведение: учителят показва някои изследвания или данни от доклади (като тези от доклада на Италианската централна банка, вижте препратката), които демонстрират взаимното допълване на млади и по-възрастни работодатели в работния контекст. „Един елемент, който се очертава, е, че динамиката на заетостта на различните възрастови групи следва различна логика. Всъщност не е казано, че пенсионер, който е

назначен на работа, непременно може да бъде заменен с млад работник, роботът може да бъде по-добър избор. Точно както млад човек може да бъде нает да управлява нови машини или нов софтуер, без да замества нито един пенсионер. Освен това, в условията на постоянен спад в раждаемостта и последващото неумолимо изпразване на по-младите кохорти от населението, дори предполагаемата смяна на поколенията няма да е достатъчна, за да поддържа търсенето на работа през следващите години, освен да мислим, че всички ще са заменени от роботи, което не е достатъчно. Това не се случва.

(<http://www.bollettinoadapt.it/giovani-e-anziani-quando-il-lavoro-e-complementare/>).

3. дискусия: учителят кара учениците да помислят за примери от техния опит, свързани с възрастово разделение, и им помага да преформулират идеите си относно важноста да не се губи човешкият капитал, който е в ръцете на възрастните хора. Учителят обобщава основните теми, възникнали от дискусията и

Инструкции, свързани с изкуствата: учителят кани учениците да проведат няколко интервюта с възрастни хора и да създадат видеоклип, който предава събраните послания. Учителят обяснява, че този проект включва няколко стъпки, след което обяснява предварителните стъпки: (а) първата стъпка е да се определи тема. Например може да бъде „как възрастните хора са преживели пандемията и какво е посланието, което биха искали да дадат на младите хора за тяхното бъдеще“. (б) Втората стъпка е да помислите за хората, които да интервюирате и как да достигнете до тях. Това може да стане в сътрудничество с някои местни институции. Учителят може да предостави списък с хора, които да бъдат интервюирани, или списък с институции, които да включи, с които той/тя се е свързал предварително, или да помоли учениците да определят хората или институциите, които да включат и да направят план. (с) Третата+ стъпка е да се състави интервюто и да се упражнява с въпросите.

4. Дейност А: на учениците в малки групи (4-5) се дават примери за интервюта, които са били проведени с възрастни хора и са помолени да ги прочетат, да определят темата си за проекта и да се упражняват с въпросите. Учителят дава на учениците обратна връзка и предложения. (Групите ще бъдат едни и същи през целия проект и могат да се определят от учениците или от учителя).
5. дискусия: учителят моли групите да споделят своите мисли относно избраната тема и интервюто, за да стигнат до дефиниране на своите въпроси.
6. Обобщение: групите са помолени да прегледат материалите, които са изготвили, за да бъдат готови за интервюто и да

	разработят своя план за провеждане му. Част Б 7. споделяне: учителят моли учениците да споделят свършената работа, изяснява съмненията, предоставя обратна връзка и предложения. 8. инструкции, свързани с изкуствата: учителят обяснява, че групите трябва да направят видеоклипове по време на интервютата и след това да направят кратък филм, който дава послание, свързано с избраната тема. Учителят обяснява как да правите видеоклипове по време на интервютата. 9. Дейност Б: групите са помолени да (а) практикуват с интервюто и видеото сред групата, като определят ролите на интервюиращия, операторите и т.н. (б) напредват с плана си за реализиране на интервютата (извън класната стая) Част В 10. споделяне: учителят моли групите да покажат продуктите си и да споделят мислите си, за да ги подготви за истинското интервю с възрастни хора. 11. инструкции, свързани с изкуствата: учителят дава инструкции как да направите кратък филм. Под наблюдение групите са помолени да се упражняват да правят кратък филм. 12. дейност С: учениците са помолени да направят интервютата. През това време учителят определя някои моменти за наблюдение на свършената работа и напредъка на късометражните филми. Част Г 13. споделяне: учителят моли групите да покажат своя кратък филм и да обсъдят какво са научили и как тази дейност е променила техните мисли и поведение и какво смятат, че могат да направят в бъдеще, за да бъдат по-приобщаващи. 14. Обобщение: учителят обобщава действията, споменати от участниците
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕ ЛНИ РЕСУРСИ	Насоки за провеждане на добро интервю Указания за създаване на видео
ОЦЕНКА	ЦЕЛ: Постигната ли е целта или не? До каква степен? В края на сесията учениците трябва да могат да отговорят на следните въпроси:

	Шо се отнася до включването • Какво е възрастовото разделение? • Какво може да се направи, за да се преодолее възрастовото разделение като момче или момиче? • Какво може да се направи като член на общността? Що се отнася до художествения инструмент • Как да направите видео • Как да направите видео интервю
ИЗТОЧНИК	http://www.bollettinoadapt.it/wp-content/uploads/2020/11/en_Tema-1297.pdf

ДЕЙНОСТ 8: Аз съм Част от Цялото

ЗАГЛАВИЕ	“Аз съм Част от Цялото”
ЦЕЛ	Използвайки творчески инструменти, помислете и създайте самопредставляващ се детайл от пъзела. Всеки създава общ пъзел, който се състои от различни частици.
ПРЕДИЗВИКА ТЕЛСТВО ПРЕД ВКЛЮЧВАНЕТО	<i>социални, културни</i>
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Подготовка за урока: Учителят подготвя частите от пъзела, които децата ще украсяват по време на урока. Урок. (45 мин.) Учителят представя задачата. Дайте накратко примери за това как можете да изразите себе си с цветовете, форми и символи. Учениците мислят как творчески да предадат символ върху парче

	от пъзел, което ще го представи като личност. Учениците избират цветове, форми, символи. Когато е готово, всички части се събират в един пъзел. Дискусия: Кое беше най-трудното? Кой имаше късмет? Как всеки влияе на обществото? Какво можем да го направим, за да изградим по-добро общество? Как да направим това, ако искаме да изградим по-добро общество?
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛ НИ РЕСУРСИ	За всяко дете парче от пъзела, ластичета, флумастери, гваш
ОЦЕНКА	(3 въпроса, свързани с ЦЕЛТА: Постигната ли е целта или не? До каква степен?) • Как можете да изразите себе си чрез цветове, линии, форми, символи? • Какви са общите черти във всички детайли? • Какво ни обединява като човешки същества?
ИЗТОЧНИК	Адаптирано от Student Connection Activities and Icebreakers.pdf (inclusiveschools.org)

Предизвикателства пред приобщаването: СОЦИАЛНИ

ДЕЙНОСТ 1: Истории с една дума

ЗАГЛАВИЕ	Истории с една дума
ЦЕЛ	Целта на тази дейност е да насърчи творческото сътрудничество между съучениците. Учениците работят заедно в групи, за да разкажат колективно история, като същевременно се отдалечават от индивидуалните идеи и зачитат приноса на своите партньори. Това е страхотна дейност за премахване на социалните бариери пред приобщаването и улеснява творчеството, сътрудничеството и решаването на проблеми, като кара всички ученици да се ангажират положително, да участват и да се подкрепят взаимно в разработването на уникални и интересни истории.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Представление
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	15 минути само за историята 60+ минути за разказ и последващи дейности.
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Учителят обяснява, че учениците ще създадат история в групи, но че всеки ученик може да участва само с една дума веднъж. Учителят може да даде заглавие, тема, за да даде на учениците някакви насоки, или това може да бъде оставено изцяло на въображението на учениците 2. Учениците се разделят на групи от по 4 или 5 ученика и сядат заедно в кръг 3. Първият ученик започва като казва една дума, а ученикът отляво добавя следващата и продължава в кръг. 4. Историята приключва, когато се стигне до разумно заключение или ако е необходимо учителят може да подкани например „имате още 15 думи, за да завършите историите си“. 5. Последващата дейност може да включва групите да споделят своята история с другите групи в класа. Това може да се направи като кратко резюме на историята или да се създаде пиеса, комикс, филм и т.н. в зависимост от интересите на учениците и училищните ресурси.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Не са необходими материали за първоначалната дейност Може да са необходими допълнителни ресурси, за да се улесни последваща дейност

ОЦЕНКА	- Учениците работили ли са заедно, за да създадат уникална история? - Учениците уважават ли приноса на всички свои съотборници? - До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността?
ИЗТОЧНИК	N.A.

ДЕЙНОСТ 2: Верига на разнообразието

ЗАГЛАВИЕ	Верига на разнообразието
ЦЕЛ	Целта на тази дейност е да обедини учениците чрез творчество. Учениците ще участват в цялостен артистичен проект на класа, където ще могат да споделят неща, които ги правят уникални, и неща, с които имат общо със своите съученици. Тази дейност дава възможност на учениците да научат за техните прилики и разлики и да ги видят като нещо положително. Помага за намаляване на социалните бариери пред приобщаването и предоставя на участниците възможност да подобрят своите комуникационни умения, своята съпричастност и разбиране и чувството си за принадлежност към класа.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	изящно изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	30 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Учителят обяснява, че учениците ще работят върху творческа дейност, свързана с нашите прилики и различия. Дайте на учениците малко време да обмислят някои от собствените си идеи. 2. Дайте 6 ленти от цветни карти на всеки ученик и ги помолете да напишат 1 прилика и 1 разлика, които имат със своите съученици на всяка карта. Учениците могат също да нарисуват своите идеи, ако предпочитат. 3. Всеки ученик ще сподели съдържанието на 2 от своите карти, т.е. две неща, по които прилича на съучениците си и две неща, по които са уникални и различни. 4. След като ученик сподели своята работа, той може да започне да създава веригата. Залепете краищата на първата лента, за да създадете примка. След това продължете да добавяте и залепвате лентите, за да създадете верига. Всеки ученик може да добави своите ленти, след като сподели идеите си. 5. След това веригата може да бъде изложена в класната стая като напомняне за това как всички те са свързани по своите прилики и разлики.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕ ЛНИ РЕСУРСИ	6 цветни ленти от картон или хартия на ученик, химикалки, моливи, лепило.
ОЦЕНКА	• Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как си приличат и как са уникални? • До каква степен учениците смятат, че са научили неща за своите съученици? • До каква степен учениците изпитват по-силно чувство за принадлежност към класа?
ИЗТОЧНИК	https://www.uh.edu/cdi/diversity_education/resources/files/activities/diversity-activities-for-youth-and-adults.pdf p.10

ДЕЙНОСТ 3: Това е моят портокал!

ЗАГЛАВИЕ	Това е моят портокал!
ЦЕЛ	Разбирането на многообразието илюстрира характеристиките му чрез създаване на житейска история, която приема, че докато имаме много различия, споделяме и основни прилики

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	социални
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Представление
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	50 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Организирайте класа в групи от по трима. 2. Дайте на всяка група портокал 3. Помолете всяка група да огледа внимателно своя портокал и да отбележи характеристиките му като неравности, маркировки, петна и т.н. 4. Сега помолете всяка група да даде име на своя портокал и да измисли история от живота му, сякаш е човек, напр. на колко години е, колко братя и сестри има, какво прави за забавление, каква храна харесва и не харесва, любимия му цвят и т.н., облечете го (с пръчици, цветове, пера, листчета хартия и т.н.). Те могат да бъдат толкова креативни, колкото искат в своята история. 5. Помолете всяка група да избере представител, който трябва да сподели историята за живота на своя портокал 6. Съберете всички портокали и ги обелете 7. Поставете ги в средата на стаята и помолете всяка група да намери и идентифицира своя портокал. За учениците това трябва да бъде трудно предизвикателство! 8. Накрая им задайте серия от въпроси Трудно ли е да разпознаете своя портокал? Ако да, защо? Какво ни казва това за портокалите? (Въпросът тук е, че въпреки че са различни, всички те са портокали и следователно споделят общи прилики и нужди) Това, което разбрахме за портокалите, важи ли и за хората? Вече видяхме, че сме уникални и това прави света разнообразен, но имаме ли и някои общи основни нужди? Ако е така, какви могат да бъдат те?
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	- един портокал за всяка група, изберете ги възможно най-сходни един с друг по отношение на размер, форма. - пръчици, цветове, пера, хартийки и др

ОЦЕНКА	• До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • Учениците работили ли са заедно, за да създадат уникална история? • До каква степен учениците са научили за живота на другите? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как си приличат и как са уникални?
ИЗТОЧНИК	-

ДЕЙНОСТ 4: Обзавеждане с тяло

ЗАГЛАВИЕ	Обзавеждане с тяло
ЦЕЛ	Главната цел на тази дейност е да се постигне интеграция с елементи на телесно и визуално изразяване и имплицитна интеграция на учениците в групата. Основните предизвикателства, на които трябва да се обърне внимание, са: - Изследване на възможностите на тялото и пространството; - Изграждане на драматична сцена, която има смисъл Основните цели за постигане са: - Интеграция; - Изграждане на положителна връзка; - Да насърчаваме чувствата да се съгласяваме и приемаме другите; - Да насърчи изразяването на тялото и идеите; - Развиване на груповата сплотеност с игра, в която всеки човек има нужда от подкрепата на другите; - Да спазва правилата за творческо развитие на дейността. Тази дейност се фокусира върху експериментирането на движенията на тялото в свободни или планирани пространства; върху изграждането на пространства и върху развитието на въображението от пространствени стимули.

ПРЕДИЗВИКАТ ЕЛСТВО ПРЕД ПРИБЩАВАН ЕТО	Талант, социално
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Представление
ПРОДЪЛЖИТЕ ЛНОСТ	40 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Дейността започва с учителя, който разделя учениците на две групи от не повече от 12 ученика 2. Учителят се уверява, че всеки ученик има достатъчно пространство, за да развие своята идея за мебели и че учениците не се блъскат един в друг, докато конструират мебелите. Гарантира безопасността на учениците в това пространство и създава подходяща атмосфера, за да си представят живота на хората, живеещи в къщи с тези мебели. 3. Учителят обяснява правилата на дейността и посочва просто основната цел. 4. Интегрирането с елементи на телесното и визуално изразяване към интегрирането на учениците в групата. Една от групите ще създава мебели и предмети с телата си – може да има индивидуална или групова работа. Когато всички членове оформят мебелите, те ще бъдат разпределени на мястото, създавайки определени пространства, напр. спалня, трапезария. Втората група ще направи описанието на въображаемия живот, който живеят хората - обитатели на това пространство. Това описание действа и като отражение на физическата активност, развита в първата стъпка. Учениците от втората група са помолени да си представят и опишат какво се случва в тази стая, кой живее в нея, как хората използват тези мебели, какво мебелите им казват за живота на тези хора. 5. Окончателен дебрифинг Каква е целта на вашата мебел? Мислехте ли за тази мебел така, сякаш хората, живеещи в къщата, не могат без нея? Работихте ли добре заедно? Мислите ли, че бихте могли да обзаведете цяла къща?

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	На открито на безопасна повърхност или на трева ИЛИ На закрито в празна стая. Не е необходимо оборудване, само обикновени, удобни дрехи и обувки.
ОЦЕНКА	• До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как се нуждаем от другите, за да живеем в общност?
ИЗТОЧНИК	https://off-book.pixel-online.org/files/guidelines/TG04/Body/Body_ENG.pdf

ДЕЙНОСТ 5: Значими автопортрети

ЗАГЛАВИЕ	Значими автопортрети
ЦЕЛ	Автопортретите и селфитата са чудесна възможност за обучение. Всеки ученик е силен, могъщ и техните портрети трябва да се разглеждат от тяхната собствена гледна точка, а не от негативните стереотипи, които проникват в нашето общество.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Талант, социални, културни, социално-икономически предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуално изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	50 минути на ден

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Ден първи: Портретни изследвания Учениците влизат в класа и виждат три автопортрета на предната стена/екран/дъска. Изберете портрети на слабо представени малцинства, портрети на социално слаби и други. В групи от не повече от 3 ученика ги помолете да напишат три неща, които са сходни в портретите, три неща, които са различни. През останалата част от часа учениците работят в групи, за да проучат снимките и да запишат своите наблюдения. Ден втори: Самоописание Раздайте на всеки ученик лист с въпроси, които ги карат да помислят за своите личности: „Коя дума, която бихте използвали, за да опишете себе си?“ „Коя е любимата ти дреха, която притежаваш?“ „Къде се чувстваш в стихията си?“ След това им дайте още портрети (на видеопроектор) и научете лесните термини във фотографията, като композиция, подреждане, близък план, баланс, пространство и простота. Ден трети: Разработване на хаштагове На третия ден учениците трябва да разработят хаштаг за политическия въпрос, който ги интересува. Някои примери за хаштагове могат да бъдат: #StopDomesticViolence, #ImNotAStatistic, #BlackLivesMatter и #BuildBridgesNotWalls. Те трябва да създадат свой собствен хаштаг. След това те трябва да направят план за заснемане на свои собствени портрети, включително облекло, обстановка, фон, изражение на лицето, поза и разстояние от камерата, хаштагове, които да използват. Ден четвърти: Учениците се редуват с помощта на камерата или телефона, за да направят снимките с помощта на останалите. Ден пети: Показване на снимките в дигитален формат и обсъждане на избраните хаштагове и изображение. Или излагане в училищната галерия.
---------------------------------------	--

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	3 отпечатани портрета или селфита Бели листа Фото камера или/и камера на телефона Видео проектор
ОЦЕНКА	• Всеки ученик създал ли е визуално представяне на нещо значимо за него? • Всеки ученик споделил ли е накратко значението на своето творение със своите съученици? • До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • До каква степен учениците са научили за живота на своите съученици? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как са уникални?
ИЗТОЧНИК	https://www.davisart.com/sites/default/assets/File/high-school-art-students-break-stigmas-and-negative-stereotypes.pdf

ДЕЙНОСТ 6: Сувенирна коледна украса

ЗАГЛАВИЕ	Тема на занятието: сувенирна коледна украса.
ЦЕЛ	В часа по пространствено изразяване участват 13 ученици. Обсъжда се темата на занятието, определя се последователността на работа, разглежда се техническото изпълнение и комбинацията (съвместимостта) на декоративните елементи. Цел: в процеса на целенасочена творческа художествена изява, обозначена с правилно техническо изпълнение, да се включи ученик със специални нужди, който да бъде подпомаган от свой съученик, седнал на едно бюро, тъй като отношенията им са доста добри. Ученикът е изключително дръпнат и чувствителен, а взаимодействието му със съучениците е изключително ограничено. Използван е принципът на взаимопомощ и сътрудничество. Бяха развити поведенчески и социални умения. Критерий за успех: положителна работа при осъзнаване на последователността на работа и нюансите на техническото

	изпълнение.
ПРЕДИЗВИКА ТЕЛСТВО ПРЕД ПРИБЩАВА НЕТО	Поведенчески и социални предизвикателства.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Пространствено изразяване Занаяти
ПРОДЪЛЖИТ ЕЛНОСТ	45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Стъпка 1. Да се създадат две скици на коледна украса; Стъпка 2. Да се избере скицата, която е по-интересна и по-подходяща (като техническо изпълнение); Стъпка 3. Техническо изпълнение на задачата (със съдействието и съветите на съученик); Стъпка 4. Прилагане на декоративен елемент (чрез настройване на акцента върху блясъка); Стъпка 5. Обсъждане на работата (дали е постигнат успех или не и какво може да се промени следващия път.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛ НИ РЕСУРСИ	Материали - картон и ленено въже (или друг вид доста здраво въже). Допълнителни средства – линейка, молив, четка за рисуване, лепило, ножица.

ОЦЕНКА	Целите на дейността, които бяха постигнати: 1. Работата със съдействието на съученик, споделящ бюрото, се счита за успешна. Ученикът със специални потребности беше по-уверен в себе си и в уменията си поради възможността да потърси съвет. 2. Развити са умения за сътрудничество, взаимопомощ и независимост. 3. Формираха се нагласите „мога“ и „ще успея“. Вниманието беше фокусирано върху положителността на изпълнението на творческа и техническа работа.
---------------	--

ДЕЙНОСТ 7: Група поети

ЗАГЛАВИЕ	Група поети
ЦЕЛ	Да насочи учениците да пишат поезия, като същевременно изразяват мисли и чувства по дадена тема и да ги накара да обичат поезията.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Изпълнение
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	40 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Първо се формират групи от 4-6 човека в класната стая. На всяка група се дава лист А4 и ѝ се казва да изчака. Сюжетът на стихотворението се задава чрез гледане на видеото "Да бъдем гора" в канала на You Tube. От всеки ученик се иска да напише четиристишие по темата. Дават се средно 5 минути. Ученикът, който е приключил да пише четиристишие, дава листа, на който е написано стихотворението на другия ученик в неговата група. Другият ученик, който взема листа, на който е написано стихотворението, чете предишното(ите) четиристишие(я) и пише свое собствено четиристишие. Когато всички ученици в групата напишат четиристишия, стихотворението на групата е завършено. В края на урока всяка група чете свое собствено стихотворение. Стихотворенията се поставят на таблото в класната стая.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Листа А4 Смарт дъска Видео "Нашият споделен домашен свят".
ОЦЕНКА	1.Коя група има различна емоция от другите групи в своята поезия? 2. Има ли хармония между четиристишията в стихотворенията по отношение на обработката на чувствата и мислите? 3. Подобни чувства и мисли изразяват ли се с помощта на различни думи, групи думи, идиоми или поговорки?

ИЗТОЧНИК	“Let's Become a Forest” видео от You Tube https://youtu.be/yARRmiThWaA
-----------------	--

ДЕЙНОСТ 8: Моят национален герой

ЗАГЛАВИЕ	Моят национален герой
ЦЕЛ	• Да популяризира знанията за историята на страната • Формиране на патриотични нагласи и национална идентичност на децата и младежите • Да вдъхнови младите хора да бъдат креативни.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ВКЛЮЧВАНЕТО	Социално, гражданско предизвикателство (цивилизация)
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Графика, ИКТ
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	3 урока: 45 минути + 45 минути + 45 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1 урок 1. Учениците попълват предварително подготвена анкета „Разпознай патриот“ (след като разберем какво наистина знаят и мислят учениците за любовта към родината (своята страна), ще бъде по-лесно да събудим интереса им към темата). 2. Мислите се използват, за да изразят какво е героизъм и да дадат примери от живота, книгите, филмите. Какви качества обикновено притежава един герой? 3. Разделете класа на групи от по четирима. 4. Всяка група обсъжда и избира националния герой, който харесва най-много. 5. Представа техниката за създаване на комикси и как са го направили. 2 урок 1. Учениците създават комикс, използвайки напр. Toontastic 3D програма. 2. Групите представят своите комикси. 3. Говорят за работния процес. 3 урок 1. Учениците трябва да изразят графично вижданията си за родината. 2. В класната стая е организирана изложба с рисунки. 3. Цитатът на Джоузеф Кембъл „Пещерата, в която се страхувате да влезете, съдържа съкровището, което търсите“, се използва за обсъждане на рисунките. Каква може да бъде тази "пещера" за нас? 4. В края учениците приписват положително умение на всяка буква от името си. Класът помага на учениците със специални нужди да намерят положителни качества, които започват със съответната буква. Например за Анджелика – артистична, естествена, благодарна, (емпатична, енергична, очарователна), лоялна, инстинктивна (състрадателна, комуникативна, уверена), извиняваща
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛН И РЕСУРСИ	Инструменти за рисуване: моливи, маркери, хартия, компютри, таблети, мобилни телефони.

ОЦЕНКА	В края на урока учениците трябва да отговорят на следните въпроси: Важна ли е любовта към родината в живота на човека или не? Как изкуството и творчеството могат да допринесат за решаването на проблемите в живота? Как успяхте да работите в група? Учениците сътрудничиха ли си за създаването на комикса? До каква степен учениците бяха положително ангажирани и въввлечени в дейността?
ИЗТОЧНИК	https://toontastic.withgoogle.com/

Предизвикателства пред приобщаването: СОЦИОИКОНОМИЧЕСКИ

ДЕЙНОСТ 1: Barrios: произведения на изкуството, вдъхновени от кварталите

ЗАГЛАВИЕ	Barrios: произведения на изкуството, вдъхновени от кварталите
ЦЕЛ	Тази базирана на изкуство дейност се фокусира върху изграждането и укрепването на социалното сближаване и приобщаване чрез творчество. Методологията на дейността включва интерактивно участие и практически дейности, за да привлекат младите хора към вдъхновението, което ги заобикаля в техните квартали. Целта на този проект е да накара учениците да създадат произведение на изкуството, вдъхновено от техните квартали. Това им дава възможност да изпитат чувство за принадлежност и гордост от мястото, където живеят, и им дава възможност да придобият представа за живота на своите съученици. Тази дейност може да улесни включването на ученици от всякакъв социално-икономически произход и им помага да развият умения като инициативност, гъвкавост и, разбира се, съпричастност.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	визуално
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	2x45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	- Има първоначална групова дискусия върху едно или две произведения на изкуството, като се следва методологията на Стратегиите за визуално мислене. В идеалния случай тези произведения на изкуството могат да бъдат свързани с квартал (предградие, домове, село, хора, общност и т.н.). Това се случва, за да разпознаят учениците способността си да бъдат активни участници в дейността, да формират група, да наблюдават, слушат и обсъждат теми, свързани с произведенията на изкуството. Това ще премахне предразсъдъците относно способността им да анализират изкуството и като такова е ключов елемент в развитието на дейността. Чрез използването на произведения на изкуството учениците научават и уважават разнообразните гледни точки на своите връстници, а групата развива осъзнаване на различни идеи и възприятия. - Учителят обяснява, че учениците ще създадат произведение на изкуството, вдъхновено от техния квартал. Учениците могат да обмислят възможни идеи и/или за домашна работа, да търсят вдъхновение в своите райони. Това може да бъде много свободно и може да бъде място,

	сграда, човек и т.н. 3. Учениците създават свои произведения на изкуството. Това може да бъде създадено в различни формати в зависимост от предпочитанията на ученика и ресурсите на училището. 4. След това произведенията на изкуството могат да бъдат изложени в училище като изложба, за да се демонстрира разнообразието в класната стая и общността. Потенциално местната общност може да бъде поканена на изложбата, за да види своите отделни части представени през очите на младите хора, живеещи там.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	хартия, пастели, моливи за оцветяване, картон, игла и конец, фотоапарати, тетрадки и химикалки, бои, материали за изкуства и занаяти, лепило,
ОЦЕНКА	• Всеки ученик създал ли е произведение на изкуството, вдъхновено от своя квартал? • До каква степен учениците изпитват чувство на гордост и принадлежност към своята общност? • До каква степен учениците са научили за живота на своите съученици?
ИЗТОЧНИК	Адаптирано от https://www.caam.net/es/actividades_int.php?n=3897

ДЕЙНОСТ 2: Значими автопортрети

ЗАГЛАВИЕ	Значимит АВТОПОРТЕТИ
ЦЕЛ	Автопортретите и селфитата са чудесна възможност за обучение. Всеки ученик е силен, могъщ и техните портрети трябва да се разглеждат от тяхната собствена гледна точка, а не от негативните стереотипи, които проникват в нашето общество.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Талант, социални, културни, социално-икономически предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуално изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	50 минути на ден
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Ден първи: Портретни изследвания Учениците влизат в класа и виждат три автопортрета на предната стена/екран/дъска. Изберете портрети на слабо представени малцинства, портрети на социално слаби и други. В групи от не повече от 3 ученика ги помолете да напишат три неща, които са сходни в портретите, три неща, които са различни. През останалата част от часа учениците работят в групи, за да проучат снимките и да запишат своите наблюдения. Ден втори: Самоописание Раздайте на всеки ученик лист с въпроси, които ги карат да помислят за своите личности: „Коя е една дума, която бихте използвали, за да опишете себе си?“ „Коя е любимата ти дреха, която притежаваш?“ „Къде се чувстваш като в стихията си?“ След това им дайте още портрети (на видеопроектор) и научете лесните термини във фотографията, като композиция, подреждане, близък план, баланс, пространство и простота. Ден трети: Разработване на хаштагове На третия ден учениците трябва да разработят хаштаг за политическия въпрос, който ги интересува. Някои примери за хаштагове могат да бъдат: #StopDomesticViolence, #ImNotASStatistic, #BlackLivesMatter и #BuildBridgesNotWalls. Те трябва да създадат свой собствен хаштаг. След това те трябва да направят план за заснемане на свои собствени портрети, включително облекло, обстановка, фон, изражение на лицето, поза и разстояние от камерата,

	хаштагове, които да използват. Ден четвърти: Учениците се редуват с помощта на камерата или телефона, за да направят снимките с помощта на останалите. Ден пети: Показване на снимките в дигитален формат и обсъждане на избраните хаштагове и изображение. Или излагане в училищната галерия.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	3 отпечатани портрета или селфита Бели листа Фото камера или/и камера на телефона Видео проектор

ОЦЕНКА	• Всеки ученик създал ли е визуално представяне на нещо значимо за него? • Всеки ученик споделил ли е накратко значението на своето творение със своите съученици? • До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • До каква степен учениците са научили за живота на своите съученици? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как са уникални?
ИЗТОЧНИК	https://www.davisart.com/sites/default/assets/File/high-school-art-students-break-stigmas-and-negative-stereotypes.pdf

ДЕЙНОСТ 3: Дидактически игри

ЗАГЛАВИЕ	Дидактически игри
ЦЕЛ	Да се очертае предизвикателството, пред което е изправен ученикът в хода на обучението и да се идентифицира постигането на целта при прилагането на този метод на приобщаващо обучение. Списъкът с предизвикателства включва, но не се ограничава до културни, социални/комуникационни, физически (увреждания), когнитивни, социално-икономически, свързани с таланта и надареността и поведенчески предизвикателства.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Културни, социални/комуникационни, физически, когнитивни, социално-икономически, свързани с таланта и надареността и поведенчески предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Рисуване
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	45 минути, т.е. 1 час

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	В изкуството съдържанието на реалния живот може да се прояви само чрез емоции и само емоциите могат да ни помогнат да възприемем тайните, които се крият в едно произведение на изкуството. Работете по двойки. Рисуване/рисуване по инструкции на връстник. Ученикът, който дава инструкции, може да използва план, даден от учителя. Учителят активно сътрудничи на учениците.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Материали за рисуване: гваш, четки за рисуване
ОЦЕНКА	(3 въпроса са свързани с целта. Отговорите уточняват дали и доколко целта е постигната) • Въпрос 1 • Въпрос 2 • Въпрос 3 1. Кои от уменията бяха развити/подкрепени по време на изпълнение на тази дейност? Насърчава се слушането и фокусирането, тренират се въображението и езиковите умения, практикува се култура на общуване и се преследва целенасочена дейност. 2. Постигнати ли са целите на дейността? Ако не, обяснете защо. Да, ученикът беше активен и рисуваше/рисуваше това, което му беше казано да рисува/рисува. 3. Беше ли фокусирано върху уменията и позитивността? Вниманието беше насочено към позитивността; основната задача на този метод е да накара ученика да не се страхува да започне да твори.
ИЗТОЧНИК	https://www.vilniausppt.lt/wp-content/uploads/2021/04/Tinkamiausi%C5%B3-metod%C5%B3-taikymas.pdf

ЗАГЛАВИЕ	Изобразяване на небето в произведения на професионални художници
ЦЕЛ	В процеса на обучение учениците се сблъскват с множество предизвикателства. В класната стая от тях се очаква да общуват със своите съученици, които се характеризират с различия в характерите или различни нива по отношение на културно образование, социални (взаимодействие) и когнитивни умения и социално-икономически характеристики. Техните връстници могат да бъдат силно надарени или лишени от специални дарби в определена артистична или друг вид дейност. Съученици, имащи различни емоции и характери, както и ученици със специални потребности, когато провеждат дългосрочна работа по проект, обхващаща цикъл от часове и изготвяне на презентации, получават възможност да си взаимодействат, да обсъждат, да споделят функциите на екипната работа според техните способности и по този начин са дадени възможности за изпълнение на теоретичната и практическата част на заданието в избрания клон на изкуствата. Това не само засилва усещането за позитивизъм, но и разширява нивото на културно-художествено възприятие. Учениците се освобождават от негативните си емоции, като създават, като същевременно развиват своите когнитивни, поведенчески и социални умения.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Когнитивни, надарени, социално-икономически, поведенчески, социални и културни предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства: рисунка, живопис, графика, скулптура
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	8 часа

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Задача за изследване на изкуството: въз основа на презентация на PowerPoint визуализацията на небето в творбите на известни художници като Винсент Ван Гог, Клод Моне, Микалоюс К. Чюрлионис се изследва от гледна точка на съдържанието и предаването на настроението в избраните произведения в областта на живописата, графиката и скулптурата. Обсъждат се техниките на изпълнение и характерните черти и др. 2. Задача за изразяване: след като прегледаха примерите и проучиха разнообразието от техники за визуализация на небето в произведенията на художници, представящи различни периоди от историята на изкуството, учениците са помолени да съберат извадка от такива произведения сами. След това се изпълняват три произведения на изобразяване на небето: чрез използване на техниките на живописата, графиката и създаване на пространствен обект - скулптура - без ограничения в подбора на художествени средства. Натрупаната информация заедно със снимки от творческия процес и завършените работи ще се използват за дискусия в презентацията, представена във формат PowerPoint или Prezi. 3. Налагат се следните изисквания: създават се екипи и учениците се разпределят между екипите; функциите са споделени. 4. Оценяват се резултатите от работата в екип: това е презентацията във формат PowerPoint или Prezi. Презентацията включва и разглежда примери и съдържа не по-малко от три произведения на изкуството, изобразяващи небето чрез използване на различни клонове на визуалните изкуства: живопис, графика и скулптура. Творбите се коментират, като накратко се обсъждат техниката, емоцията, начините на изобразяване и имената на известни художници, чиито произведения са интерпретирани. Авторите на творческите творби описват своите емоции, преживявания, положителни страни от такава дейност и др. 5. Оценява се информативността на частите на задачата; също така може да се даде оценка за визуалните аспекти на презентацията, плавноста на представяне на презентацията и т.н. От съотборниците се очаква да споделят своя опит и емоции.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛН И РЕСУРСИ	Компютри Инструменти и материали, необходими за практикуване на изкуства

ОЦЕНКА	• При изпълнението на този проект целта беше да се помогне на учениците да разкрият своите способности и умения в дейността, която е най-приемлива за тях, докато работят в екип, дискутират и общуват по друг начин, като по този начин споделят и отговорността. Така се развиват социалната комуникация и социално-икономическите умения. Когато събираха информация и изпълняваха творчески задачи, някои ученици (без дори да разбират това) избираха примери за произведения на изкуството, които отразяваха тяхното емоционално състояние. По този начин, при обсъждането и превода, те освободиха емоциите си и разкриха характера си, което послужи за представяне на тяхната личност пред класа, подобряване и разширяване на техните комуникативни умения. • При работа в екип учениците имаха възможност да покажат своите умения и креативност в любимите си дейности пред останалите членове на екипа. Така бяха преодоляни бариерите сред учениците. • Отчитайки различните потребности на учениците и различията в тяхното психофизическо развитие, както и различните нива на знания и способности, задачите се очаква да разширят кръгозора. Учениците почувстваха, че могат да изразят себе си, когато изобразяват небето в различните му проявления, докато събират и предават информация. Тази форма на изкуство помага да се преживее приобщаването, тъй като вниманието е фокусирано не само върху уменията и компетенциите, но и върху положителността.
ИЗТОЧНИК	//

ДЕЙНОСТ 5: Театрални игри за приобщаване

ЗАГЛАВИЕ	Театрални игри за приобщаване
ЦЕЛ	Подобряване на включването чрез изграждане на увереност в изразяването, подобряване на творческото мислене, моторни умения и умения за работа в екип, изграждане на съпричастност.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Представление
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	60 минути на сесия, веднъж или два пъти седмично, в зависимост от наличното време и място на фасилитатора, където групите могат да се събират след часовете.

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Фаза I: Подготовка 1. Формиране на групите и оценка на нуждите/изискванията на членовете Фасилитаторът на семинара трябва да проучи нуждите и изискванията на членовете на групата, за да формулира задачите, които ще даде на децата, както и възможните начини, по които тези задачи могат да бъдат изпълнени. Всяка дейност, предложена в рамките на InCrea+, може да послужи за приобщаваща цел в почти всички области на изключване, в случай че са покрити изискванията, необходими за гарантиране на включването. Театралните игри са доказали, че са приобщаващи за деца, изпитващи всякакъв вид изключване. Социалните и социално-икономическите аспекти на приобщаването се вземат предвид, когато всички бариери (финансови, физически, нагласи и т.н.) пред участието на дадено лице в дейност по негов/негов избор/предпочитание/харесване или дори значение за него/него бъдещото развитие и прогрес са премахнати. Когато практиките/извънкласните дейности са свободно достъпни, когато създадената среда не позволява тормоз или подигравки от всякакъв вид, когато децата са насърчавани да се подкрепят, приемат и ценят взаимно, както и когато темите, около които се въртят театралните игри, са свързани. за включване като цяло и социално и социално-икономическо включване в частност, можем да кажем, че предложената дейност наистина е приобщаваща. Известно е, че театърът има изключително добри резултати за постигане на огромен напредък при изучаване на нов език (културно изключване), следователно може да се използва или под формата на импровизация, или под формата на поставяне на пиеса от известен драматург върху период от цяла учебна година например. Дори ако включването не означава изключеното лице да поправи всичко, което го прави различен или необикновен, за да се впише в определена среда, подобряването на вашите умения и работата върху вашата увереност със сигурност ще подобри шансовете ви. Извършването на тази работа в безопасната и подкрепяща среда на театрална група ще помогне на детето да намери своето място и в други групи. Докато пространството, където се събира групата, е физически
---------------------------------------	---

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Удобни дрехи и обувки, достатъчно място, столове, реквизит и шалове, ако е необходимо и добро настроение
ОЦЕНКА	• Подобрена ли е увереността и уменията за работа в екип? • Подобряват ли включването на учениците в групата? • Ами извън групата? Подобрява ли включването им в класната стая или други групи от връстници? • Как театърът засилва креативното мислене и емпатията? В конфликт ли са двете по време или след заниманията?
ИЗТОЧНИК	https://www.theatrefolk.com/blog/improv-games-for-collaboration/ Rules of Improvisation The Blog of a Drama Student (wordpress.com) Spolin, V., (1986) <i>Theater Games for the Classroom: A Teacher's Handbook</i>, Northwestern University Press Good practice from the InCrea+ project: Game for developing imagination by Kiril Georgiev Kirilov, e-mail: kirikirilovski@abv.bg, publichnarech1@gmail.com, nsu151@abv.bg

Предизвикателства пред приобщаването: ФИЗИЧЕСКИ

ДЕЙНОСТ 1: Приобщаващ танц Замръзване

ЗАГЛАВИЕ	Приобщаващ танц Замръзване
ЦЕЛ	Научете локомоторно движение и неподвижни форми в игра на замръзнал танц. Дейността се адаптира към всеки тип предизвикателство, особено в случай на ученици с физически затруднения. Този танц използва локомоторни движения, движение на инвалидна количка и неподвижни форми. Може да се използва в приобщаващи и самостоятелни класове. Докато музиката свири, децата пътуват през пространството, използвайки различни посоки и темпа. Когато музиката спре, те замръзват в неподвижна форма. Вие или учениците можете да определите движенията за пътуване в пространството и вида на формите. Учениците ще научат творчески движения. Учениците ще заемат поза „замръзване“. Учениците ще спрат, когато музиката спре. Приобщаваща танцова дейност в клас.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПЕРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	физически
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Изпълнение
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	30 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Учителят изчиства повърхността от опасни предмети. 2. Учителят следи учениците да не се блъскат един в друг. 3. Учителят посочва ясно правилата на дейност. Информирайте децата, че когато музиката е включена, те ще се движат в пространството за танци, а когато музиката спре, те ще замръзнат във форма. 4. Извикайте локомоторно движение и посока или темп, като „Вървете бавно напред“. Ако това е твърде много понятия, за да могат децата да разберат, извикайте само локомоторното движение и добавете демонстрация. Демонстрирайте

	творчески танц/движение. Демонстрирайте замръзване, когато музиката спре 5. Пуснете избраната песен 6. След това спрете музиката и кажете на всички да замръзнат. 7. Вид замразена форма се нарича: кръгла форма или широка форма или ниска форма, триъгълник или квадрат, наред с много други. Подкрепете устните инструкции с отпечатан знак за всяко локомоторно движение и всеки тип форма. 8. Продължете шаблона за преместване и замразяване няколко пъти и след това можете да добавите преместване с партньор или замразяване, свързано с друг ученик. Деца, които са глухи или с увреден слух, могат да гледат другите деца и можете да използвате визуален сигнал за спиране, за да посочите, че музиката е спряла. Децата, които са слепи или имат зрително увреждане, могат да чуват музиката и да се движат в пространството, докато другите деца гледат, за да се уверят, че не се блъскат в детето. Този танц е подходящ и за деца, използващи ръчни или електрически инвалидни колички, проходилки или патерици. Те могат да използват всички или части от тялото, за да направят формите. Използвайте паравъзпитателя или помощника на връстници, когато е необходимо, за да затвърдите указанията и напътствията.
MATERIALS & ADDITIONAL RESOURCES	- музика на лаптоп, всяка песен подходяща за танци
EVALUATION	• До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • Какви промени в представянето и напредъка в образованието се наблюдават сред учениците с различни предизвикателства?
SOURCE	-

ДЕЙНОСТ 2: Направете го сами и играйте сами

ЗАГЛАВИЕ	Направете го сами и играйте сами
-----------------	---

ЦЕЛ	Създаване на инструмент с материали, които можем да намерим (маракаси), разработване на нови инструменти, разбиране как възниква звукът, правене на музика като група
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Музика
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	40 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Разглеждат се хартиените чаши и се събират идеи за какво да се ползват 2. Учителят слага шепа ориз в чашите и чашите се закрепват с телбод. 3. Всеки ученик оцветява своите маракаси с желания от него цвят. 4. Всички ученици пеят заедно и акомпанират на песента „Shake Maraka” с маракасите си.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	• Хартиена чаша или картонена ролка • Леща, булгур или ориз • Телбод • Пастели
ОЦЕНКА	1-Всички ученици в класа създадоха ли свой собствен инструмент? 2-Могат ли да възпроизведат ритъма с инструментите, които са направили? 3-Могат ли да акомпанират на песента със собствените си инструменти?
ИЗТОЧНИК	Do yourself and play yourself – Onur EROL (EĞİTENKİTAP)

ДЕЙНОСТ 3: Суперразнообразие

ЗАГЛАВИЕ	Суперразнообразие
-----------------	--------------------------

ЦЕЛ	Участниците осъзнават физическите различия и многото други различия, които могат да характеризират хората. Ще научат понятията за видими и невидими различия и за свръхразнообразието Разгледани предизвикателства пред включването (основни): физически Умения за 21-ви век: социални и межкултурни умения
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства (фотография)
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	(в минути) 2 сесии: 45 + 45
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Текущ проблем: Хората са различни в много аспекти. Физическият аспект се вижда веднага и подчертава много разлики като пол, етническа принадлежност, възраст. Други разлики не са толкова очевидни, напр. социално-икономически статус, училищни постижения и т.н. Реалният свят се характеризира със свръхразнообразие (Vertovech, 2007). Стъпки Част А 1. Обсъждане: учителят моли учениците да дефинират концепцията за разнообразие и да обобщят своите перспективи 2. Инструкции, свързани с изкуствата: учителят въвежда темата за портретите и предоставя информация как да се правят портрети, които подчертават физическите различия. 3. Дейност А1: на учениците се дава набор от няколко портрета и се изследват физическите различия. 4. Дискусия: учениците обсъждат многото физически различия. Учителят ги насочва да изследват други различия, предоставяйки примери за видими и невидими различия и въвеждайки концепцията за супер-разнообразие, предоставяйки примери. 5. Дейност А2: на учениците се дава задача да направят или съберат няколко портрета, които подчертават различията между хората. Част Б 6. Споделяне: учениците споделят своите портрети и коментират подчертаните различия.

	7. Резюме: учителят обобщава основните моменти, излезли от дискусията
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	камера снимки на портрети
ОЦЕНКА	ЦЕЛ: Постигната ли е целта или не? До каква степен? В края на сесията учениците трябва да могат да отговорят на следните въпроси: Що се отнася до включването: - какво е определението за разнообразие? - какви са видимите и невидимите разлики? - какво е свръхразнообразие? Що се отнася до художествения инструмент - какви са стратегиите за правене на портрет?

ИЗТОЧНИК	Vertovec, S. (2019). Talking around super-diversity. <i>Ethnic and Racial Studies</i>, 42(1), 125-139. Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. <i>Ethnic and racial studies</i>, 30(6), 1024-1054.
-----------------	---

ДЕЙНОСТ 4: Театрални игри без зрение

ЗАГЛАВИЕ	<i>Театрални игри без зрение</i>
ЦЕЛ	Подобряване на визуалното съзнание на учениците чрез изграждане на увереност на изразяване – физическо и вокално, подобряване на творческото мислене, двигателни умения и умения за работа в екип, изграждане на емпатия. Подобряване на приобщаването на ученици с увредено зрение.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Театър / сценични изкуства
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	90-минутна еднократна сесия, която може да бъде разширена в серия от 60-минутни сесии, ако училището, назначените фасилитатори и самите ученици демонстрират по-задълбочен интерес и/или нужда.

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Фаза I: Подготовка Формиране на групите и оценка на нуждите/изискванията на членовете Този конкретен семинар е разработен с цел подобряване на включването на ученици с увредено зрение и нивото на общо разбиране и визуално съзнание на всички участващи ученици. Този семинар трябва да се използва в училища, които имат интегрирани ученици с увредено зрение за часовете, посещавани от тези ученици, както и за цялата училищна общност. Фасилитаторът трябва да проучи нуждите и изискванията на членовете на групата, извън тези на детето/децата с увредено зрение, за да формулира задачите, които ще даде на децата, както и възможните начини, по които тези задания могат да бъдат изпълнени или обясненията да бъдат променени, в случай на необходимост. Фасилитаторът на такъв семинар трябва да се подготви, като провери наличното съдържание по темата за увреденото зрение – способности, умения, рискове, среда, грешни концепции и др. – създадено по проект V.I.S.I.ON (вижте списъка с източници) . Това, което би било важно за фасилитатора да прочете е „Зрително увреждане – представяне на различни състояния и различни видове загуба на зрение“, за да разбере какви ограничения могат да имат учениците с различни състояния. Фасилитаторът трябва също така внимателно да прочете „Опасностите от играта на съп: проблеми със симулацията на слепота и по-добър начин за преподаване на слепота“ от Ариел Михал Силвърман (вижте списъка с източници), за да се подготви възможно най-подходящо. Не на последно място, фасилитаторът трябва да провери дневния си ред и да тества упражненията с поне един ученик с увредено зрение, за да предвиди и отстрани грешки или грешни предположения, които могат да бъдат избегнати. Фасилитаторът също трябва да е наясно, че различните видове зрителни увреждания може да изискват различни настройки и подготовка. Подготовка на плана за сесии и логистика Фасилитаторът трябва да е достатъчно гъвкав, за да може да избира от списък с игри в зависимост от групата – какви предизвикателства са представени в групата и има ли упражнения и игри, които може да са неподходящи (напр. игра на близък физически контакт в смесена група с момчета и момичета мюсюлмани и немюсюлмани). Фасилитаторът трябва да положи всички възможни усилия, за да
---------------------------------------	---

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕ ЛНИ РЕСУРСИ	Удобни дрехи и обувки, достатъчно място, столове, някои реквизити и шалове, ако е необходимо и добро настроение, музикален плейър и колони (за някои от упражненията)
ОЦЕНКА	• Изключването на зрението стимулира ли разбирането и осъзнаването на живота без такова? • Предложените дейности подобрили ли са включването на 3.3. деца в класната стая или сред други групи връстници? • Как театърът повишава съзнанието и съпричастността?
ИЗТОЧНИК	V.I.S.I.ON Erasmus+ project training programme: https://vision-erasmusplus.eu/telecharger/VISION_training_program_FINAL_EN.pdf Silverman, A. M. (2015) <i>The Perils of Playing Blind: Problems with Blindness Simulation and a Better Way to Teach about Blindness</i> b, JBIR: https://nfb.org/images/nfb/publications/jbir/jbir15/jbir050201.html V.I.V.A. Erasmus+ project training programme: https://www.viva-erasmusplus.eu/intellectual-output-setp

ДЕЙНОСТ 5: Ловецът на проблеми

ЗАГЛАВИЕ	“Ловецът на проблеми”
ЦЕЛ	чрез творческия процес да се анализира избран младежки проблем и да създаде устройство, което решава този проблем.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТ ВО ПРЕД ПРИБИРАНЕТО	<i>Физически, поведенчески, социални, културни</i>
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Колаж, скулптура, рисунка
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОС Т	3 x 45 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Урок 1 (45 мин.) Учителят представя задачата. (5 минути) Разделя учениците на групи от по 5 човека. Всеки отбор може да измисли име за своята група. (5 минути) Избира въпрос, свързан с младите хора. (15 минути) Съставете въпроси за интервю. (20 мин.) Урок 2 (45 мин.) Учениците вземат интервюта от други членове на групата. (15 минути) Когато се върнат в групите си, обобщават събраната информация. (15 минути) Мислите под дъжда подсказват възможно устройство за решаване на проблема. (15 минути) Урок 3 (45 мин.) Използвайки получената информация, учениците създават името на устройството и произвеждат устройството чрез различни художествени средства (рисунка, колаж, скулптура). (30 минути) Групите представят своите устройства и принципа на тяхното „действие“. (15 минути) В класната стая се провежда изложба на устройства.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Инструменти за рисуване: моливи, маркери, хартия Необходими инструменти за скулптура: кутии, хартия, пластмасови бутилки, лепило, ножици, тиксо. Необходими инструменти за колаж: хартия, списания, ножици, лепило.
ОЦЕНКА	(3 въпроса, свързани с ЦЕЛТА: Постигната ли е целта или не? До каква степен?) • Какъв проблем е избран за младите хора? • Как работиха групите? Кое беше по-лесно, кое по-трудно? • Как изкуството и творчеството могат да допринесат за решаването на проблемите в живота?

ИЗТОЧНИК	адаптирано от High School art lesson by Joe Fusaro: Advocacy to Action (davisart.com)
-----------------	---

Предизвикателства пред приобщаването: КОГНИТИВНИ

ДЕЙНОСТ 1: Кръпки в класната стая

ЗАГЛАВИЕ	Кръпки в класната стая
ЦЕЛ	Целта е да се даде възможност на учениците да създадат визуално и артистично представяне на нещо значимо или важно за тях. Това се прави, като накарате всеки да създаде единичен квадрат за юрган от кръпки. Това подчертава тяхната индивидуалност и таланти и е възможност да споделят и да се гордеят с нещо специално за тях. След това учениците научават нещо важно за всеки от своите съученици и чрез комбиниране на всички квадрати заедно, те изпитват по-силно чувство за принадлежност и приобщаване към своя клас. Тази дейност е подходяща за работа за приобщаване на ученици с интраиндивидуални вариации и е чудесен начин за участниците да подобрят социалните си взаимодействия и да повишат нивата си на съпричастност.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	изящни изкуства
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	90 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Учителят/фасилитаторът обяснява, че учениците ще получат по един квадрат. Те могат да го украсят както искат, като се вдъхновят от нещо, което е важно за тях или нещо специално за тях самите. 2. На всеки ученик се дава квадрат и се предоставя разнообразие от оборудване, от което могат да избират за дизайна на своя квадрат. Квадратът може да бъде толкова украсен или толкова прост, колкото учениците сметнат за подходящо. 3. След това всеки ученик може накратко да представи своя квадрат пред групата, за да обясни значението му. 4. След това квадратите се залепват заедно и се показват в класната стая като визуално напомняне за красотата и разнообразието в групата. 5. Учениците размишляват върху значението на дейността и как приликите и разнообразието на класа правят тяхната група специална.

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	1 квадрат на ученик ТИКСО Разнообразие от художествени материали, които да предоставят възможности за учениците (бои и четки, моливи за оцветяване, блясък, стикери, хартия за колаж, моливи за рисуване, мастило и печати, химикалки за калиграфия, канап и т.н.)
ОЦЕНКА	• Всеки ученик създал ли е визуално представяне на нещо важно за него? • Всеки ученик споделил ли е накратко значението на своето произведение на изкуството със своите съученици? • До каква степен учениците се чувстват по-близки със своите съученици и по-включени, като са участвали в дейността?
ИЗТОЧНИК	Адаптирано от: https://inclusiveschools.org/wp-content/uploads/2015/09/Student_Connection_Activities_and_Icebreakers.pdf p.14

ДЕЙНОСТ 2: Театрален клас/Театрално студио

ЗАГЛАВИЕ	Театрален клас [11–12 клас] Театрално студио [9–11-12 клас]
ЦЕЛ	• Усъвършенстван контрол на фокуса/ развитие на способността за концентрация; • Развитие на артикулацията и гласовия апарат; развитие на уменията и изкуството за използване на глас; • Обучение на паметта; • Обучение по креативност; • Себевъзприятие и разширяване на границите на личността; • Напускане на зоната на комфорт; • Развитие на способността да импровизираш и да бъдеш В НАСТОЯЩИЯ МОМЕНТ;
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Социални и когнитивни предизвикателства.

СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Изпълнителски изкуства: събития с публично представяне, които най-често се провеждат в театъра (театър и мимика).
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	90 минути на седмица 135 минути на седмица 45–90 минути на седмица
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Среща в тесен кръг; 2. Назоваване на състоянието днес и „обзор“ на седмицата (психо-емоционална диагностика на групата); 3. Според състоянието, в което се намират учениците в ТОЗИ КОНКРЕТЕН ден, и техните енергийни нива, „се поема по съответния маршрут“; 4. Упражнения за загряване: а. Упражнения за гласовия апарат; б. Упражнения за цялото тяло; 5. Допълнителна дейност (въз основа на състоянието на учениците в ТОЗИ КОНКРЕТЕН ден): - Упражнения за импровизация; - Упражнения за създаване на персонаж; - Разработка на етюд по избрана тема; - Разширени актьорски и психологически упражнения; - Упражнения за движение на сцената; - Психодраматични упражнения; - Упражнения за трениране на въображението; - Упражнения за развитие на паметта и контрола на вниманието; - Упражнения за релаксация и визуализация; 6. Обсъждане на изпълнението на упражнение или тяхната група (похвала/наблюдения); 7. Отражение.

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛН И РЕСУРСИ	Творческо използване на околните пространства: • Столове; пейки; маса; сцена; осветление; • музика: класическа; инструментална музика, необходима за упражнения; музика, предложена от учениците; • Допълнителни ресурси, необходими за упражнения; • Йога постелки или килими/подови настилки (при изпълнение на упражнения за релаксация и визуализация);
---	---

ОЦЕНКА	1. Кои от уменията бяха научени/подкрепени с тази дейност? • По-добър контрол върху фокусирането/ развитие на уменията за концентрация; • Развитие на артикулацията, гласовия апарат и изкуството за разпространение на звука; • Обучение на паметта; • Развитие на креативността; • Себепознание и разширяване на личните граници; • Излизане от зоната на комфорт; • Развитие на способността да импровизираш и да бъдеш В НАСТОЯЩИЯ МОМЕНТ; Способността на учениците да се концентрират се подобри, речта им стана по-ясна, артикулацията на речта и яснотата на изразяване на идеи се подобриха. Техните умения за запаметяване бяха подобрени и в хода на упражненията те станаха по-добри в научаването на поредици от събития. Освен това, те развиха по-креативен поглед към своите решения, взети на сцената, както и в реалния живот. Те опознаха себе си по-добре; тяхното подобро самосъзнание им позволи да изразят истинските си желания, цели, подцели и желания. Те успяха да напуснат зоната си на комфорт и да извършват необичайни (на пръв поглед) действия, докато изпълняват упражнения. Те успяха да бъдат по-спокойни, станаха по-отворени, когато бяха в групата. Освен това споделиха своя опит от реалния живот (както положителен, така и отрицателен). 2. Този вид изкуство помогна ли на учениците да се почувстват включени? Учениците с желание се включват в процеса на упражнения или ясно очертани задачи; ако има нещо неясно, те смело питат и се стремят да разберат какво се очаква от тях в хода на театралните занимания. 3. Беше ли насочено вниманието към умения и позитивност? Системно се насочва вниманието към уменията и способностите на учениците; тяхното развитие се очаква да бъде гладко и постепенно, поетапно, в хода на занятията, като процес; След всяко упражнение или набор от упражнения се провежда кратка дискусия за това как се чувства всеки, кое е било лесно или трудно. Завършва с похвали и забележки.
----------------------	---

ИЗТОЧНИЦИ	• Личен опит, произтичащ от бакалавърското обучение по актьорско майсторство, документи и други материали, натрупани по време на лекциите; материали от задачи, изпълнени в хода на обучението; • Книги: ○ K. Stanislavskis, <i>Aktorius saviruoša</i>, 1947, Valstybinė grožinės literatūros leidykla; ○ L. Petit, <i>The Michael Chekhov Handbook: For the Actor</i>, 2009, Routledge; ○ H. Guskin, <i>How to Stop Acting: A Renown Acting Coach Shares His Revolutionary Approach to Landing Roles, Developing Them and Keeping them Alive</i>, 2003, Faber & Faber; ○ D. Vaigauskaitė, <i>Balso lavinimo technika</i>, 2007, Klaipėdos universiteto leidykla; ○ A. Boal, <i>Games for Actors and Non-Actors</i>, 2003, Routledge; ○ K. Johnstone, <i>Impro for Storytellers</i>, 1999, Faber & Faber; ○ D. Brulé, <i>Tiesiog kvėpuokite</i>, 2017, Mijalba.
-------------------------	--

ДЕЙНОСТ 3: Писане на поезия с музикален фон

ЗАГЛАВИЕ	Писане на поезия с музикален фон
ЦЕЛ	Да се пише поезия като се активират емоции и мисли
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Турска литература
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	40 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	- Класът седи в тишина. - Всеки е помолен да затвори очи и да се потопи в света на мечтите, в който скоро ще звучи фоновата музика. - Когато фоновата музика свърши, всички са помолени да отворят очи. - От всички ученици се иска да кажат една дума за това как се чувстват. - Думите са написани на дъската. - Фоновата музика се включва отново. - Учениците са помолени да напишат стихотворение с думата или думите, които изберат. - Фонова музика звучи през цялото събитие. - Всеки ученик, който завърши стихотворението си, го прочита на приятелите си, придружен от фонова музика. - Стиховете на тези, които четат се вземат и подвързват като книга.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Празен лист маркер фонова музика
ОЦЕНКА	1. Емоциите ви активираха ли се, докато слушахте музиката? 2. Думите, написани на дъската, накараха ли ви да искате да пишете? 3. Открихте ли, че имате талант да пишете поезия?
ИЗТОЧНИК	-

ЗАГЛАВИЕ	Приобщаващ проект за стенопис
ЦЕЛ	Подкрепя интеграцията на учениците, изправени пред предизвикателства и ги прави видими и познати от цялата училищна общност.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуално изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	60 минути на сесия за минимум 8 сесии
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Ръководните принципи, които трябва да се спазват от преподавателите, работещи с класове или групи с ученици, срещащи предизвикателства, трябва да включват: • високи очаквания към всички участници • насърчаване на комуникационните компетенции • прилагане на принципите на Универсалния дизайн за обучение • избор и използване на подходящи условия за различни обучаеми • насочване към обучението и наблюдение/записване на представянето на учениците Предложената поредица от дейности покрива всичко по-горе и представлява комбинация от няколко различни добри практики, както от, така и извън колекцията InCrea+. Предложената поредица от дейности е предназначена за подпомагане на приобщаването на ученици, срещащи различни предизвикателства. Когато са дадени конкретни препоръки или съвети, подходящи за дадено предизвикателство, съответното предизвикателство ще бъде специално посочено. Фаза I: Подготовка Създаване на групата. До 20 ученици, ако проектът е

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	За подготвителни художествени задачи: темперни или водни бои, картони, цветни хартии и готови елементи за изрязване, лепила, ножици, глина и пластилин, декоративни елементи за апликации, лаптоп с високоговорители, музика без текст за фон. За подготовка на стенописа: големи листове хартия, пастели, моливи, лаптоп с високоговорители, музика без текст за фон. За самия стенопис – лист лексан или няколко листа – акрилни бои, четки.
ОЦЕНКА	(3 въпроса, свързани с ЦЕЛТА: Постигната ли е целта или не? До каква степен?) • До каква степен в работилниците по стенопис са включени ученици с различни предизвикателства? • Какви промени в отношението и отношенията се наблюдават сред учениците с различни предизвикателства? • Какви промени в представянето и напредъка в образованието се наблюдават сред учениците с различни предизвикателства?
ИЗТОЧНИК	Добра практика: „Арт дейности с тийнейджъри от Център за деца с увреждания „Св. Врач“, предложен от Ирина Апостолова, e-mail: apostolovairina@gmail.com Valentino, Desiree (2016) <i>Using Fine Arts to Implement Inclusive Education: Inspiring the School through a Schoolwide Art Project</i>, University of Montana

ДЕЙНОСТ 5: Сандък с изкуства

ЗАГЛАВИЕ	Сандък с изкуства
ЦЕЛ	Да се развие емпатията у децата и да се формират правилни социални и морални нагласи и подходящи взаимоотношения. Развиване на въображението и творческата изобретателност на децата. Интеграция на връстници в класната стая, особено ученици със специални нужди.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Когнитивни и социални.

СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Драма
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	2 урока подред: 90 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Упражнение за релаксация. Учениците седят в удобен кръг. Затварят очи. Слушайте тиха музика и прочетете текста. 2. Дискусията е в ход. Учениците се питат: Какво чухте? Какво си представяте? Какво усетихте? 3. Учениците в класа се разделят на произволни двойки. 4. Всеки член на двойката показва определени движения с помощта на тялото си и приятелят на двойката трябва да повтори това действие. След това си разменят ролите. 5. Дискусията е в ход. Учениците се питат: Как се чувствахте? Какво си мислехте по това време? 6. Избрани са 4 картини на барокови, 2 ренесансови и 2 съвременни художници. 7. Учениците избират една картина и я представят с помощта на скулптура. 8. Учениците се разделят на групи по 4. 9. Всяка група избира 2 снимки. 10. Групите правят представление, базирано на тези картинни сюжети без думи. 11. Дискусия. Как успяхте да пресъздадете характера на творбите си?
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Компютър, мултимедия, запис на релаксираща музика, текст, развиващ въображението.
ОЦЕНКА	• Учениците сътрудничиха ли си в групи? • Кое беше лесно, кое по-трудно? • Успяхте ли да предадете своята философия за живота?

ИЗТОЧНИК	https://soundcloud.com/user-349444234/sets/ramyb-s-sodas http://www.google.com/culturalinstitute/project/art-project?hl=pl
-----------------	--

Предизвикателства пред приобщаването: ПОВЕДЕНЧЕСКИ

ДЕЙНОСТ 1: Батик: Рисуване върху коприна

ЗАГЛАВИЕ	Батик: Рисуване върху коприна Цикъл от занятия: „Шепот на тишината върху коприна”. Тема на занятието: Абстракционизъм
ЦЕЛ	Цел: да се включи в творческия процес ученик със специални потребности при работа в екип от четирима ученици на принципа на взаимопомощ и сътрудничество. Критерият за успех е позитивният дух на работа в много малка група при спазване на съвършено ясният ход на работа и тънкостите на използваната техника. 14 ученици посещават един клас по технологии; те са поканени да се разделят на групи и така се получават три групи. Ученикът със специални потребности обикновено е изключително резервиран в класната стая; има проблеми с комуникацията - все пак работи в една от групите. Обсъжда се темата на занятието, изготвя се скицата, изработват се начините за изливане и нанасяне на боя върху коприната и се изпробват върху произведения в малък мащаб (скици). Ученикът със специални потребности участва в създаването на колективна картина и работи под ръководството на по-квалифицирани ученици от групата. При прилагане на техниката рисуване върху коприна, ученикът със специални потребности се успокоява, тъй като самата техника служи като успокояващо терапевтично средство, което подпомага себеизразяването и развива поведенчески и социални умения.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Поведенчески и социални предизвикателства

СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Рисуване върху коприна
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Стъпка 1. Използва се нетрадиционният метод „Ти можеш да твориш“. Този уникален изключително ангажиращ метод не само позволява, но и насърчава изобретателното управление на процеса на нечие цветно и пространствено самоизразяване. Основният принцип при започване на творческа работа е чрез изтъкване на слогана „АЗ МОГА“ и отговора на въпросите Кой? Какъв тип? Кога? Къде? Стъпка 2. Анализ на теоретичната част. Стъпка 3. Приложение на техниката рисуване върху коприна; избор на една от двете техники на полагане на боята; малък опит за използването на коприна за рисуване. Стъпка 4. Фиксиране на коприната върху рамките, подготовка на боята и рамката, смесване на цветовете. Ученикът със специални нужди беше момче и можеше да помогне на момичетата от групата да опъват и рисуват коприна върху рамките, което е начин да се почувства по-добре. Стъпка 5. Дизайн на очертанията на картината. Стъпка 6. Разработване на цветови решения при прилагане на вече изпитаните методи за рисуване върху коприна. Боята се излива и полага върху повърхността. Стъпка 7. Обсъждане на процеса на работа.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	3 дървени опори с размери 1 метър*1 метър; щифтове за здраво фиксиране на коприната. 3 метра естествена коприна. Боя за коприна, 6 контура, 14 четки, 3 малки съда за вода. Дъска за гладене, ютия, кърпички.

ОЦЕНКА	Целите на дейността бяха постигнати: 1. В процеса на творческа работа се използва сравнително рядка техника и се използват методи за разнасяне на боята, които са общи само в тази конкретна техника. 2. Работата в малки групи беше успешна и този избор беше оправдан. 3. Включен е ученик със специални нужди, чието темпо на работа е по-бавно от средното. беше установено сътрудничество и този ученик получи помощ. 3. Практикувани са умения за взаимно доверие, независимост, сътрудничество и участие. Тази форма на изкуство помага да се изпита приобщаване. Рисуването върху коприна действа като терапия, тъй като е рисуване върху естествен материал, който е напълно беззвучен и лишен от съпротивление. Той тренира концентрацията и фокуса и помага да се преследват целите, като се следват ясно очертани ориентири. Вниманието беше насочено към уменията и положителността на процеса на творческа работа.
ИЗТОЧНИЦИ	Материали от семинари Aušra Lavickienė ausralavickiene8@gmail.com

ДЕЙНОСТ 2: Къщата на моя въображаем герой

ЗАГЛАВИЕ	Къщата на моя въображаем герой
ЦЕЛ	Целта е учениците да научат, че актът на архитектурното проектиране е процесът на създаване на пространство, което започва с необходимостта от подслон и повишаване на осведомеността за различните функционални структури около него.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Дизайн
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	40 минути + 40 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ

1-Те са помолени да си представят спокойно място със затворени очи за героя или героя въз основа на роман, приказка, пиеса или стихотворение, което е определено от учениците.

2-Задават се мотивационни въпроси; като например къде или на какво място искате да живее вашият герой и т.н.. Това помага на учениците да развият своето въображение и креативност, като същевременно спомага за повишаване на комуникационните им умения на майчиния език.

3- Могат да бъдат дадени насоки за следване на определена последователност за работните етапи. Темите, които трябва да бъдат насърчавани от учениците, са:

- Определяне на физическите характеристики на героя
- Определяне на основните потребности
- Проектиране на място или структура в съответствие с очакванията на героя, въз основа на сценария, който трябва да бъде създаден за връзката на потребителя, място, метеорологични условия, среда (вътрешен град, извън града, гора, планина, пустиня, полярна среда , и т.н.), цвят, емоция.
- Създаване на оригинален архитектурен проект за героя от мечтите, който отговаря на неговата личност.

4- Обяснява се, че произведенията могат да бъдат проектирани в две или три измерения и след като се определят основните характеристики и очаквания за героя, дизайнът може да започне с етапа на скициране.

5-Учениците се насърчават да вземат предвид фактори като текстура, цвят, осветление, материал, пропорция и форма в дизайна.

6-След като завърши работата си, ученикът може да поиска от учителя си да я провери.

7-Творбите са изложени в класната стая.

8-Учениците са помолени да изразят мислите си относно работата си. По време на тези обмени се подчертава как ценностите на отговорност и честност влияят на тяхната работа.

9- Те са помолени да обяснят коя работа харесват и защо,

	освен тяхната собствена работа.
--	--

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	• Бели листа за рисуване • Ножици • Картон • Лепило • Флумастери, • Всички видове отпадъчни материали и цветен картон
ОЦЕНКА	1.Какво е мястото? 2.Каква е структурата? 3.Какви са мебелите?
ИЗТОЧНИК	The book of Technology Design

ДЕЙНОСТ 3: All-Inclusive музикални ателиета

ЗАГЛАВИЕ	All-inclusive музикални ателиета
ЦЕЛ	Подобрено приобщаване и социално-академично представяне на учениците, изпитващи различни предизвикателства чрез дейности, базирани на музика.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Изпълнителско изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Редовна седмична дейност след класове със сесии от 40 до 60 минути, в зависимост от упражненията/задачите, планирани за всяка сесия, наличните времеви интервали и профила на групата. Предложената продължителност не включва времето, необходимо за подготовка.

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Фаза I: Подготовка 1. Формиране на групите и оценка на нуждите/изискванията на членовете Водещият на музикалното ателие трябва да разгледа кандидатурите на желаещите ученици и да сформира групи от 8 до 12 деца. Би било чудесно, ако съставът на групите може да остане относително непроменен през целия период на изпълнение, така че децата да могат да изграждат връзки в рамките на тази микро мрежа и учителят да може да организира графика на дейностите с определено ниво на сигурност, що се отнася до профила и са засегнати нуждите/изискванията на членовете на групата. Оценката на профила на участниците трябва да се извършва едновременно с формирането на групите, тъй като, когато броят на желаещите е доста голям и групите ще бъдат повече от една, учителят трябва да разпредели учениците в една или друга група въз основа на техните специални нужди, съществуващи отношения, нива на умения и т.н. Нуждите, изискванията и способностите на групата ще бъдат колективно представяне на нуждите, изискванията и способностите на всеки отделен член. 2. Подготовка на плана за сесии и логистика В зависимост от профила на групата учителят вече може да продължи с организирането на плана на сесиите за музикалните упражнения/игри/дейности, които да се изпълняват през учебния срок или година, както и списъка с необходимите материали и оборудване за всяка сесия, които ще трябва да бъдат осигурени. Включването на съ-фасилитатор може да бъде изключително полезно за целите на по-доброто наблюдение на процеса, подпомагане на деца, които може да се нуждаят от помощ и проследяване на оценката. Когато оформя учебния срок или плана за годишните сесии, учителят може да пожелае да вземе предвид следното: Потребности от приобщаване на ученици, които изпитват или са изложени на риск от социално и социално-икономическо изключване. По-голямата част от музикално фокусираните тематично чувствителни семинари, предоставящи всички материали, инструменти, място и професионално улеснение, както е добрата практика на InCrea+ „Музикални ателиета“, отговарят и се грижат за включването на студенти, изпитващи въпросното изключване. Когато всички материали, необходими за дейността, която е планирана, структурирана и
---------------------------------------	--

предоставена от професионален фасилитатор, са осигурени и предоставени за използване в рамките на училището – „какво“ и „къде“ са покрити. „Когато“ не изисква допълнителни усилия или инвестиции от родителите, напротив, осигурява им допълнително време за работа или семейни дейности, тъй като детето остава заето в училище. Няма ограничение за „кой“, особено ако участващите деца не са или не са изложени на риск да попаднат в други ексклузивни ситуации, защото езикът на музиката е универсален и премахва границите на комуникацията. „Как“ за тази група не е толкова сложно, колкото може да бъде с други групи, където когнитивните, физическите или поведенческите предизвикателства могат да наложат различни изисквания.

Нужди от приобщаване на ученици, които изпитват или са изложени на риск от културно изключване. Това могат да бъдат деца от малцинства, деца, които не говорят местния език, деца от различни страни и/или религии. Когато такива ученици са включени в групата, учителят ще трябва да излезе от комфорта на собствения си културен балон и да разшири знанията и уменията си, за да включи разбиране и оценяване на културите на учениците. Някои от сесиите на музикалния семинар трябва да се използват за прехвърляне на това разбиране и признателност към другите членове на групата, като по този начин се улеснява включването на тези „културно различни деца“ и дори техните „културно различни“ семейства.

Нужди от приобщаване на ученици, които изпитват или са изложени на риск от изключване поради физически предизвикателства: включване се случва, когато едно дете, независимо от всякакви отклонения от определени норми, е еднакво включено в протичащите дейности, допринася за общия продукт, се разглежда като ценно човешко същество и е оценено от своите връстници и други членове на обществото. За повечето деца и младежи обаче, особено тези, които са умствено запазени, това включване трябва да бъде заслужено, а не предоставено. За да бъде гарантирано чувството за самореализация, учителят може да положи усилия да разбере кой музикален инструмент е най-добър за дете с определено физическо увреждане, да го подкрепи с някои уроци за подобряване на уменията и да му даде водеща позиция за определени случаи или определени части от представление. Когато детето не е на водеща позиция или просто се упражнява, може да му се даде възможност да експериментира с други достъпни инструменти. За ученици с различни мускулно-скелетни заболявания перкусиите са наистина един от най-добрите за използване музикални инструменти. Учениците със

зрителни увреждания нямат ограничения по отношение на инструментите, на които могат да свирят.

Нужди от включване на ученици, изпитващи или изложени на риск от изключване поради когнитивни предизвикателства: дейностите, базирани на музика, наистина създават добри условия за включване на деца с когнитивни затруднения, като се има предвид, че езикът на музиката (и визуалните изкуства в този случай) е универсален и може да бъде особено полезен за улесняване на изразяването. Ако дейностите, планирани за деня, изискват четене, писане или говорене, за ученик/и с обучителни затруднения или различни говорни дефекти, това може да бъде заменено с рисуване, игра, пеене или танцуване или изпълнение на задачата в сътрудничество с друг ученик, който може да действа като поддръжник на връстници.

Потребности от приобщаване на ученици, които изпитват или са изложени на риск от изключване поради поведенчески предизвикателства: на децата с поведенчески предизвикателства трябва да се предлагат дейности, които не водят до крайности, при които е известно, че поведението се обръща към несоциално приемливи прояви, което може да изисква:

- пренасрочване на дейностите за периоди, когато има период на прозорец на ученика за най-добър успех и най-малко разочарование - нервен изблик би представил детето неблагоприятно и ще принуди учителя да инвестира време и енергия в справяне с изключителни ситуации (така че отговорът на „когато ” въпросът тук може да изисква малко повече внимание от страна на учителя и добро ниво на информация за всички лекарства, времето на приема им и ефектите, които могат да имат върху представянето и/или поведението на ученика през различните часове на деня) .
- не приемайте за даденост, че информацията се помни, повтаряйте очакванията и правете толкова много репетиции, колкото е необходимо, за да насърчите краткосрочната памет;
- направете план, споделете този план с учениците предварително и го следвайте стриктно, като се уверите, че включва ПЪРВО, СЛЕДВАЩО, СЛЕДВАЩО, КРАЙНО (особено важно за ученици с AD/HD);
- започнете с и преразглеждайте колкото пъти е необходимо темата за уместността и неуместността (пряко свързана с неприемане за даденост, че информацията се запомня и

	преследване на постигането на социално приемливо поведение); - посочете и повторете връзките и логиката зад предложените дейности (децата, които изпитват такива предизвикателства, трябва да бъдат осигурени постоянно да се позовават на „какво“ правим и „защо“ го правим); - дефинирайте ползите от изпълнението на задача. Изброените тук предложения биха били полезни за всяка обща група участници, но са особено важни, когато са включени деца със специални нужди. Ако групата включва едно или повече деца с поведенчески проблеми, дейностите трябва да бъдат адаптирани към техните нужди, които са различни за всеки случай. Въпреки това, списъкът с плюсове за използване на музика за и с деца, изпитващи поведенчески, както и други предизвикателства (обучителни затруднения, нарушения на говора и т.н.), със сигурност е много по-дълъг от: - известно е, че музиката развива емоционално разбиране, както и насърчава съпричастността и комуникацията; - помага на децата да развият чувство за свързаност и овластяване; - помага на учениците със специални нужди да се научат и да участват активно по начини, които далеч надхвърлят слуховите и визуалните, използвани в традиционните класни стаи; - свързано с горепосоченото, музикално-улесненото или придружено от музика обучение е толкова ефективно, колкото и да е, защото музиката е мултисензорно преживяване – тя е кинестетична, използва слуха и зрението на детето и по този начин осигурява преживяване на цялото тяло; - за много деца, за които речта представлява огромно предизвикателство, музиката играе ключова роля в премахването на бариерите пред словесното изразяване; - за разлика от други участници, децата с разстройства от аутистичния спектър обработват музиката по същите начини като децата без такива разстройства, което подобрява езиковите и социални способности в първата група (Sharda et al, 2018). Потребности от приобщаване на ученици, които изпитват или са изложени на риск от изключване поради надареност
--	--

или предизвикателства в таланта: извънкласни дейности от този тип могат да предоставят на учениците, изпитващи предизвикателства, свързани с надареност или изключване на таланти, шанс да изразят себе си без осъждане, подигравки или тормоз. Влизането в безопасна и приемлива среда, която включва връстници и преподаватели, може да помогне на надарено/талантливо дете да работи с по-голяма увереност и да разшири своя потенциал. Такива ученици могат да получат допълнителни задачи или роли, които ги предизвикват да мислят и действат по-далеч от останалата част от групата.

Учителите, които се заемат със задачата да организират приобщаващи музикални ателиета, трябва да са наясно, че много рядко детето изпитва само едно от изброените предизвикателства. Такива случаи са изключения. Често семейства с деца с увреждания например изпитват тежки финансови затруднения (социално-икономически предизвикателства в допълнение към физическите предизвикателства), поради високите разходи за различни терапии и/или невъзможността доходите да се генерират от двамата родители и /или че често семействата с деца с увреждания са с един родител и т.н. Не е лесна задача да отговориш на всички нужди и изисквания, но колкото повече се доближаваш - толкова по-голямо е удовлетворението.

3. Уверете се, че стаята за музикална работилница е достъпна и подредена

Когато една група включва ученици със специални образователни потребности, **учителят трябва да се увери, че стаята определена за музикална работилница е достъпна и подредена**, така че да се гарантира безопасността и оптималното представяне. Като се има предвид, че достъпността не е само физическа, учителят трябва да организира сесиите по начин, включващ:

- улики и повторения за улесняване на паметта и укрепване на разбирането при ученици с различни обучителни увреждания
- използване на кратки последователности, редуване на упражнения
- представяне на материали в мултисензорен режим
- набор от дейности, които могат да се използват за подпомагане на ученици с различни неврологични недостатъци да управляват импулсивни реакции, да останат ориентирани към целта, както и

да устояват на разсейването

Обобщавайки всичко това, учителят трябва да се увери, че физическите и психологически нужди на ученика да принадлежи, да прави избор, да се забавлява и да изразява себе си, са задоволени в стаята за музикална работилница.

Фаза II: Същинските музикални ателиета

1. Начало със сесиите, поддържане на редовност по отношение на размера и състава на групата (8 до 12 деца, непроменени членове), продължителност на срещите, ден от седмицата. Започнете всяка сесия с кръг за споделяне, за да разберете как се чувства всеки, както и дали са се случили определени разрушителни събития и може да повлияят на нечие внимание или представяне по време на сесията.

2. Преди началото на всяка сесия се консултирайте със списъка с необходимите материали и оборудване, уверете се, че музикалното оборудване е готово и функционира (функционират ли вашият микрофон и музикална система, имате ли всички мелодии и видеоклипове, които сте планирали да използвате по време на сесията, ако ще използвате музикални инструменти - клавиатура, перкусии и др., налични ли са и функционират ли; ако вие или учениците трябва да се облечете или гримирате - имате ли необходимото; дали ще рисувате или правене на колажи, имате ли изрезките, инструментите за рисуване, хартията, необходимите елементи за изрязване и лепене; и т.н.)

3. В зависимост от темата на деня и/или графика на ателиетата, който сте определили предварително, изпълнете планираните упражнения/игри/дейности.

Идеи за дейности/игри:

„Рисуване на музика“ - учителят се подготвя с музикално изпълнение, което ще се слуша. Децата ще бъдат помолени да рисуват, докато слушат. Те трябва да имат лист хартия, цветни моливи, пастели или водни бои.

„Музика и музикални инструменти на света“ – учителят се подготвя с музикални произведения и традиционни танци от избрана страна или регион на света, като осигурява и типичен местен инструмент, който учениците могат да изпробват. Ако например темата е музика и музикални инструменти от Перу, учителят може да се опита да намери истинско чаранго, което да демонстрира в допълнение към записите на местните хора, които свирят на него. Ако има ученик от България, който изпитва

културни затруднения в чужда страна, учителят може да предостави гайда или инструмент тип цигулка, наречен гъдулка.

„Дейност, ориентирана към сезона и събитията” - учителят организира ателиета, фокусирани върху теми, избрани в съответствие със сезонната специфика, образователната програма и важни събития, характерни за региона и страната (например преди Коледа учениците илюстрират, пеят или изпълняват коледни песни и мелодии, танцуват специфични танци и подготвят коледни концерти).

„Културен календар“ - в културно разнообразен клас учителят може да създаде пъстър културен календар с тържества и празнични поводи от всички местни региони / родни страни или етноси или религии, към които принадлежат учениците. Според този календар учителят може да възложи задачата да подготвят малка демонстрация на учениците, чийто ден се „празнува“ в училището – това може да работи за ученици от 4-ти или 5-ти клас и нагоре. Искането на подкрепа от родителите би допринесло за включването чрез включването на друго поколение в дейностите на училищната общност.

„Истории и шедьоври на известни музиканти, преживяващи различни предизвикателства” – преподавателят може да подготви с материали – любопитни факти, истории от живота и примери за музикалния гений на различни известни музиканти, които преживяват някакъв вид предизвикателство (поведенческо, физическо, когнитивно). Някои примери, които могат да се използват:

- Ролеви модели с физически увреждания: Ицхак Пърлман, цигулар; Томас Куастоф, бас-баритон; Ронан Тайнън, тенор; Леон Флейшър, пианист.
- Модели за подражание със сензорни увреждания: Дейм Евелин Глени, Стиви Уондър, Рей Чарлз, Андреа Бочели, Браян Уилсън.
- Модели за подражание с аутизъм: композиторите Дона Уилямс, Хикари Ое и изпълнителите Тристан „Тум-Тум“ Мендоза и Глен Гулд.
- Модели за подражание с емоционални поведенчески разстройства: Джон Огдън, награден пианист, който беше обект на филма виртуоз на BBC от 1981 г., базиран на неговата биография и неговата изгубена битка с психично заболяване и маниакална депресия; Чарлз „Бъди“ Болдън, Телониъс Монк и Джако Пасториус, покойният велик пианист и педагог Владимир Хоровиц, който е преживял психосоматично заболяване.

- Модели за подражание със затруднения в ученето и дефицит на вниманието: два пъти изключителният Алберт Айнщайн, ученият, който промени света чрез теорията на относителността, също и страстен музикант и завършен цигулар.

Сесиите за „развитие на определени умения“, полезни за различни случаи, могат да включват практикуване (свирене, пеене, танцуване) на песни, които подпомагат децата в усвояването на специфични умения или понятия/концепции и/или имат повдигащ ефект върху групата, като ги усвояват настроение за работа и забавление. Това би изисквало учителят да направи селекция от такива произведения, базирани както на индивидуалните образователни планове на децата със специални образователни потребности, така и на нуждите на останалата част от групата, която също изисква да бъде предизвикана с нови умения и опит.

Независимо от фокуса на сесията върху развиването на определени умения, които може да са проблематични за децата със специално образование, музикалната/ритмична интелигентност е органично основна и привлекателна за всички, така че сесиите ще бъдат привлекателни и вдъхновяващи за всички останали участници.

4. Всяка сесия трябва да завършва със заключителна дейност за обратна връзка, в която всеки ученик може да каже как се чувства в този момент в сравнение с това как се е чувствала в началото на сесията. Учителят трябва да запише или напише коментарите на учениците и да им зададе допълнителни въпроси за това какво им харесва най-много, какво биха искали да повторят и какво могат да пропуснат.

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	<i>Музика – технически средства и музикални изпълнения/шедьоври (аудио и видео файлове), които ще се използват за слушане, танцуване и пеене/свирене;</i> <i>Микрофони и музикална система; клавиатура; Детски ударни музикални инструменти;</i> <i>Блокове за рисуване от хартия, цветни моливи, пастели или водни бои.</i> <i>Подходящи обувки или дрехи за танци;</i> <i>Костюми или специални видове инструменти за мулти-култни дейности.</i>
ОЦЕНКА	(3 въпроса, свързани с ЦЕЛТА: Постигната ли е целта или не? До каква степен?) До каква степен в музикалните работилници са включени ученици с различни предизвикателства? Какви промени в отношението и отношенията се наблюдават сред учениците с различни предизвикателства? Какви промени в представянето и напредъка в образованието се наблюдават сред учениците с различни предизвикателства?
ИЗТОЧНИК	Добра практика на InCrea+, озаглавена „Музикално ателие“, представена от Галина Караджова, учител по музика в НУ „София“: galina.m.karadjova@gmail.com Sharda, M., Tuerk, C., Chowdhury, R. et al. Music improves social communication and auditory–motor connectivity in children with autism. Transl Psychiatry 8, 231 (2018). https://doi.org/10.1038/s41398-018-0287-3 Sobol, Elise S. (2001) <i>An Attitude and an Approach for Teaching Music to Special Learners</i>, MENC and Rowman & Littlefield Education

ДЕЙНОСТ 4: Сувенирна коледна украса

ЗАГЛАВИЕ	Тема на занятието: сувенирна коледна украса
-----------------	--

ЦЕЛ	В часа по пространствено изразяване участват 13 ученици. Обсъжда се темата на занятието, определя се последователността на работа, разглежда се техническото изпълнение и комбинацията (съвместимостта) на декоративните елементи. Цел: в процеса на целенасочена творческа художествена изява, обозначена с правилно техническо изпълнение, да се включи ученик със специални нужди, който да бъде подпомаган от свой съученик, седнали на един чин, тъй като отношенията им са доста добри. Ученикът е изключително дръпнат и чувствителен, взаимодействието му със съучениците е изключително ограничено. Използван е принципът на взаимопомощ и сътрудничество. Бяха развити поведенчески и социални умения. Критерий за успех: положителна работа при осъзнаване на последователността на работа и нюансите на техническото изпълнение.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Поведенчески и социални предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Пространствено изразяване Занаяти
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Стъпка 1. Да се създадат две скици на коледна украса; Стъпка 2. Да се избере скицата, която е по-интересна и по-подходяща (като техническо изпълнение); Стъпка 3. Техническо изпълнение на задачата (със съдействието и съветите на съученик); Стъпка 4. Прилагане на декоративен елемент (чрез настройване на акцента върху блясъка); Стъпка 5. Обсъждане на работата (дали е постигнат успех или не и какво може да се промени следващия път.

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Материали - картон и ленено въже (или друг вид доста здраво въже). Допълнителни средства – линейка, молив, четка за рисуване, лепило, ножица.
ОЦЕНКА	Целите на дейността бяха постигнати: 1. Работата със съдействието на съученик, споделящ чина, се счита за успешна. Ученикът със специални потребности беше по-уверен в себе си и в уменията си поради възможността да потърси съвет. 2. Развити са умения за сътрудничество, взаимопомощ и независимост. 3. Формираха се нагласите „мога“ и „ще успея“. Вниманието беше фокусирано върху положителността на изпълнението на творческа и техническа работа.

Предизвикателства пред приобщаването: НАДАРЕНОСТ

ДЕЙНОСТ1: Изобразяване на небето в произведения на професионални художници

ЗАГЛАВИЕ	Изобразяване на небето в произведения на професионални художници
-----------------	--

ЦЕЛ	В процеса на обучение учениците се сблъскват с множество предизвикателства. В класната стая от тях се очаква да общуват със своите съученици, които се характеризират с различия в характерите или различни нива по отношение на културно образование, социални (взаимодействие) и когнитивни умения и социално-икономически характеристики. Техните връстници могат да бъдат силно надарени или лишени от специални дарби в определена артистична или друг вид дейност. Съученици, имащи различни емоции и характери, както и ученици със специални потребности, когато провеждат дългосрочна работа по проект, обхващаща цикъл от часове и изготвяне на презентации, получават възможност да си взаимодействат, да обсъждат, да споделят функциите на екипната работа според техните способности и по този начин са дадени възможности за изпълнение на теоретичната и практическата част на заданието в избрания клон на изкуствата. Това не само засилва усещането за позитивизъм, но и разширява нивото на културно-художествено възприятие. Учениците се освобождават от негативните си емоции, като създават, като същевременно развиват своите когнитивни, поведенчески и социални умения.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ВКЛЮЧВАНЕТО	Когнитивни, надарени, социално-икономически, поведенчески, социални и културни предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства: рисунка, живопис, графика, скулптура
Duration	8 часа

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Задача за изследване на изкуството: въз основа на презентация на PowerPoint визуализацията на небето в творбите на известни художници като Винсент Ван Гог, Клод Моне, Микалоюс К. Чюрлионис се изследва от гледна точка на съдържанието и предаването на настроението в избраните произведения в областта на живописата, графиката и скулптурата. Обсъждат се техниките на изпълнение и характерните черти и др. Задача за изразяване: след като прегледаха примерите и проучиха разнообразието от техники за визуализация на небето в произведенията на художници, представящи различни периоди от историята на изкуството, учениците са помолени да съберат извадка от такива произведения сами. След това се изпълняват три произведения на изобразяване на небето: чрез използване на техниките на живописата, графиката и създаване на пространствен обект - скулптура - без ограничения в подбора на художествени средства. Натрупаната информация заедно със снимки от творческия процес и завършените работи ще се използват за дискусия в презентацията, представена във формат PowerPoint или Prezi. Налагат се следните изисквания: създават се екипи и учениците се разпределят между екипите; функциите са споделени. Оценяват се резултатите от работата в екип: това е презентацията във формат PowerPoint или Prezi. Презентацията включва и разглежда примери и съдържа не по-малко от три произведения на изкуството, изобразяващи небето чрез използване на различни клонове на визуалните изкуства: живопис, графика и скулптура. Творбите се коментират, като накратко се обсъждат техниката, емоцията, начините на изобразяване и имената на известни художници, чиито произведения са интерпретирани. Авторите на творческите творби описват своите емоции, преживявания, положителни страни от такава дейност и др. Оценява се информативността на частите на задачата; също така може да се даде оценка за визуалните аспекти на презентацията, плавността на представяне на презентацията и т.н. От съотборниците се очаква да споделят своя опит и емоции.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛН И РЕСУРСИ	Компютри Инструменти и материали, необходими за практикуване на изкуства

ОЦЕНКА	• При изпълнението на този проект целта беше да се помогне на учениците да разкрият своите способности и умения в дейността, която е най-приемлива за тях, докато работят в екип, дискутират и общуват по друг начин, като по този начин споделят и отговорността. Така се развиват социалната комуникация и социално-икономическите умения. Когато събираха информация и изпълняваха творчески задачи, някои ученици (без дори да разбират това) избираха примери за произведения на изкуството, които отразяваха тяхното емоционално състояние. По този начин, при обсъждането и превода, те освободиха емоциите си и разкриха характера си, което послужи за представяне на тяхната личност пред класа, подобряване и разширяване на техните комуникативни умения. • При работа в екип учениците имаха възможност да покажат своите умения и креативност в любимите си дейности пред останалите членове на екипа. Така бяха преодоляни бариерите сред учениците. • Отчитайки различните потребности на учениците и различията в тяхното психофизическо развитие, както и различните нива на знания и способности, задачите се очаква да разширят кръгозора. Учениците почувстваха, че могат да изразят себе си, когато изобразяват небето в различните му проявления, докато събират и предават информация. Тази форма на изкуство помага да се преживее приобщаването, тъй като вниманието е фокусирано не само върху уменията и компетенциите, но и върху положителността.
ИЗТОЧНИЦИ	//

ДЕЙНОСТ 2: Дидактически игри

ЗАГЛАВИЕ	Дидактически игри
ЦЕЛ	Да се очертае предизвикателството, пред което е изправен ученикът в хода на обучението и да се идентифицира постигането на целта при прилагането на този метод на приобщаващо обучение. Списъкът с предизвикателства включва, но не се ограничава до културни, социални/комуникационни, физически (увреждания), когнитивни, социално-икономически, свързани с таланта и надареността и поведенчески предизвикателства.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Културни, социални/комуникационни, физически, когнитивни, социално-икономически, свързани с таланта и надареността и поведенчески предизвикателства

СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Рисуване
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	45 минути, т.е. 1 час
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	В изкуството съдържанието на реалния живот може да се прояви само чрез емоции и само емоциите могат да ни помогнат да възприемем тайните, които се крият в едно произведение на изкуството. Работете по двойки. Рисуване/рисуване по инструкции на връстник. Ученикът, който дава инструкции, може да използва план, даден от учителя. Учителят активно сътрудничи на учениците.
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Материали за рисуване: гваш, четки за рисуване
ОЦЕНКА	(3 въпроса са свързани с целта. Отговорите уточняват дали и доколко целта е постигната) • Въпрос 1 • Въпрос 2 • Въпрос 3 Кои от уменията бяха развити/подкрепени по време на изпълнение на тази дейност? Насърчава се слушането и фокусирането, тренират се въображението и езиковите умения, практикува се култура на общуване и се преследва целенасочена дейност. Постигнати ли са целите на дейността? Ако не, обяснете защо. Да, ученикът беше активен и рисуваше/рисуваше това, което му беше казано да рисува/рисува. Беше ли фокусирано върху уменията и позитивността? Вниманието беше насочено към позитивността; основната задача на този метод е да накара ученика да не се страхува да започне да твори.

ИЗТОЧНИК	https://www.vilniausppt.lt/wp-content/uploads/2021/04/Tinkamiausi%C5%B3-metod%C5%B3-taikymas.pdf
-----------------	---

ДЕЙНОСТ 3: Работилница по керамика

ЗАГЛАВИЕ	Работилница по керамика
ЦЕЛ	Подобрено включване на ученици, които изпитват различни предизвикателства чрез дейности, базирани на работа с глина и изработване на керамични произведения на изкуството.
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	Редовна месечна дейност след часовете за приблизително 120 минути. Тази продължителност не включва времето, необходимо за подготовка или за изпичане на произведенията.

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Фаза I: Подготовка 1. Формиране на групите и оценка на нуждите/изискванията на членовете Фасилитаторът по керамика трябва да прегледа кандидатурите на заинтересованите ученици и да сформира група от 6 до 12 деца. Не е необходимо групата да остава същата месец след месец, но фасилитаторът трябва да е наясно с необходимостта да обяснява основите на работата с глина всеки път, когато има нови членове на групата или той/тя може да възложи тази задача на ученици, които вече имат опит в работата с глина и производството на керамични произведения на изкуството. Приобщаването на този вид дейност може да се разглежда на две нива: създаване на условия, които правят уъркшопа достъпен за младежи с всякакви способности и създаване на произведения на изкуството, които се занимават с теми, свързани с приобщаването, зададени от фасилитатора и обсъждани по време на процеса на работа. на участниците. Формирането на групата за следващата месечна сесия трябва да се случи доста по-рано, за да може фасилитаторът да разбере предизвикателствата, за които ще създаде условия, и да избере темата, която ще бъде централна за работата на учениците по време на тази сесия . Фасилитаторът, в сътрудничество с други учители от училището, може да предложи участие на конкретни ученици, изправени пред определени предизвикателства и тези предизвикателства да бъдат поставени в центъра на предстоящата дейност и след това произведенията – публично изложени и обсъдени в рамките на училищната общност. Нуждите, изискванията и способностите на групата ще бъдат колективно представяне на нуждите, изискванията и
---------------------------------------	---

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	<i>Глина – количеството се определя според участник и задача. напр. ако има 12 участници със задачата да създадат проекти с размер А4, 30 кг глина ще са достатъчни.</i> <i>Връв или друго устройство за рязане на части от глина.</i> <i>Инструменти – чукове за изравняване на глината, ножове за издълбаване и оформяне на изображения и фигури.</i> <i>Престилки за всички участници.</i> <i>Купи за вода.</i> <i>Работна маса/и с достатъчно място за всеки участник.</i> <i>Найлонова покривка за работната маса/и.</i> <i>Пещ за изпичане на керамични произведения.</i>
ОЦЕНКА	(3 въпроса, свързани с ЦЕЛТА: Постигната ли е целта или не? До каква степен?) До каква степен в работилниците по керамика са включени ученици с различни предизвикателства? Какви промени в отношението и отношенията се наблюдават сред учениците със и без непосредствено очевидни предизвикателства? Какви промени в представянето и напредъка в образованието се наблюдават сред учениците, които изпитват различни предизвикателства?
ИЗТОЧНИК	Doherty, A. and Miravalles, A. F. (2019) <i>Physical Activity and Cognition: Inseparable in the Classroom</i>, MINI REVIEW article, https://doi.org/10.3389/feduc.2019.00105

ДЕЙНОСТ 4:Какво означава да си надарен?

ЗАГЛАВИЕ	“Какво означава да си надарен?”
ЦЕЛ	Целта на заниманието е да се погледне съпричастно на живота на един талантлив човек и да се предаде творчески събраната информация. Членовете на групата си сътрудничат, за да събират информация и да я споделят. Всички ученици са включени в процеса по време на сесията.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ВО ПРЕД ПРИБЩАВАНЕТО	<i>надареност</i>
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	История на изкуството, колаж
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	3 x 45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Урок 1 (45 минути): Учителят подготвя примери за таланти хора (художници, поети и др.). Чарлз Дарвин, Томас Едисън, Алберт Айнщайн, Вивалди, Моцарт, Винсент ван Гог, Ботисел, Микеланджело. Прави кратко въведение за тях. Деца са разделени на групи от по 4-5 ученика. Обсъждат в групата, кой талантлив човек ще искат да представят на класа. Учителят разпространява произведения и събира информация от различни източници. 2 урок. (45 мин.) Учениците работят по групи. Анализират събраната информация за създаване на колаж. Урок 3. (45 мин.) Представяне на колажите. Дискусия. Отражение. Всяка група представя свой колаж, представяйки накратко талантлив човек по свой избор. Дискусия: Кое беше най-трудното? Кой имаше късмет? Какво научихте за живота на талантливите хора?
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	Подготвен от учителя материал РРТХ Инструменти за колаж: цветни листове, вестници, списания, снимки от интернет, лепило, ножици.

ОЦЕНКА	(3 въпроса, свързани с ЦЕЛТА: Постигната ли е целта или не? До каква степен?) • Били ли са емпатично разбрани надарените хора? • Какво беше трудно при работата в група? • Как творчеството помага да се изразите като личност?
ИЗТОЧНИК	-

Предизвикателства пред приобщаването: ТАЛАНТ

ДЕЙНОСТ 1: Обзавеждане с тяло

ЗАГЛАВИЕ	Обзавеждане с тяло
-----------------	--------------------

ЦЕЛ	Главната цел на тази дейност е да се постигне интеграция с елементи на телесно и визуално изразяване и имплицитна интеграция на учениците в групата. Основните предизвикателства, на които трябва да се обърне внимание, са: - Изследване на възможностите на тялото и пространството; - Изграждане на драматична сцена, която има смисъл Основните цели за постигане са: - Интеграция; - Изграждане на положителна връзка; - Да насърчаваме чувствата да се съгласяваме и приемаме другите; - Да насърчи изразяването на тялото и идеите; - Развиване на груповата сплотеност с игра, в която всеки човек има нужда от подкрепата на другите; - Да спазва правилата за творческо развитие на дейността. Тази дейност се фокусира върху експериментирането на движенията на тялото в свободни или планирани пространства; върху изграждането на пространства и върху развитието на въображението от пространствени стимули.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Талант, социално
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Представление
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	40 минути

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	1. Дейността започва с учителя, който разделя учениците на две групи от не повече от 12 ученика 2. Учителят се уверява, че всеки ученик има достатъчно пространство, за да развие своята идея за мебели и че учениците не се блъскат един в друг, докато конструират мебелите. Гарантира безопасността на учениците в това пространство и създава подходяща атмосфера, за да си представят живота на хората, живеещи в къщи с тези мебели. 3. Учителят обяснява правилата на дейността и посочва просто основната цел. 4. Интегрирането с елементи на телесното и визуално изразяване към интегрирането на учениците в групата: Една от групите ще създава мебели и предмети с телата си – може да има индивидуална или групова работа. Когато всички членове оформят мебелите, те ще бъдат разпределени на мястото, създавайки определени пространства, напр. спалня, трапезария. Втората група ще направи описанието на въображаемия живот, който живеят хората - обитатели на това пространство. Това описание действа и като отражение на физическата активност, развита в първата стъпка. Учениците от втората група са помолени да си представят и опишат какво се случва в тази стая, кой живее в нея, как хората използват тези мебели, какво мебелите им казват за живота на тези хора. 5. Окончателен дебрифинг Каква е целта на вашата мебел? Мислехте ли за тази мебел така, сякаш хората, живеещи в къщата, не могат без нея? Работихте ли добре заедно? Мислите ли, че бихте могли да обзаведете цяла къща?
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛН И РЕСУРСИ	На открито на безопасна повърхност или на трева ИЛИ На закрито в празна стая. Не е необходимо оборудване, само обикновени, удобни дрехи и обувки.

ОЦЕНКА	• До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как се нуждаем от другите, за да живеем в общност?
ИЗТОЧНИК	https://off-book.pixel-online.org/files/guidelines/TG04/Body/Body_ENG.pdf

ДЕЙНОСТ 2: Значими автопортрети

ЗАГЛАВИЕ	Значими автопортрети
ЦЕЛ	Автопортретите и селфитата са чудесна възможност за обучение. Всеки ученик е силен, могъщ и техните портрети трябва да се разглеждат от тяхната собствена гледна точка, а не от негативните стереотипи, които проникват в нашето общество.
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ПРЕД ПРИОБЩАВАНЕТО	Талант, социални, културни, социално-икономически предизвикателства
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуално изкуство
ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ	50 минути на ден

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ

Ден първи: Портретни изследвания

Учениците влизат в класа и виждат три автопортрета на предната стена/екран/дъска. Изберете портрети на слабо представени малцинства, портрети на социално слаби и други.

В групи от не повече от 3 ученика ги помолете да напишат три неща, които са сходни в портретите, три неща, които са различни.

През останалата част от часа учениците работят в групи, за да проучат снимките и да запишат своите наблюдения.

Ден втори: Самоописание

Раздайте на всеки ученик лист с въпроси, които ги карат да помислят за своите

личности: „Коя дума, която бихте използвали, за да опишете себе си?“

„Коя е любимата ти дреха, която притежаваш?“

„Къде се чувстваш в стихията си?“

След това им дайте още портрети (на видеопроектор) и научете лесните термини във фотографията, като композиция, подреждане, близък план, баланс, пространство и простота.

Ден трети: Разработване на хаштагове

На третия ден учениците трябва да разработят хаштаг за политическия въпрос, който ги интересува. Някои примери за хаштагове могат да бъдат: #StopDomesticViolence, #ImNotASStatistic, #BlackLivesMatter и #BuildBridgesNotWalls.

Те трябва да създадат свой собствен хаштаг.

След това те трябва да направят план за заснемане на свои собствени портрети, включително облекло, обстановка, фон, изражение на лицето, поза и разстояние от камерата, хаштагове, които да използват.

Ден четвърти: Учениците се редуват с помощта на камерата или телефона, за да направят снимките с помощта на останалите.

Ден пети: Показване на снимките в дигитален формат и обсъждане на избраните хаштагове и изображение. Или излагане в училищната галерия.

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	3 отпечатани портрета или селфита Бели листа Фото камера или/и камера на телефона Видео проектор
ОЦЕНКА	• Всеки ученик създал ли е визуално представяне на нещо значимо за него? • Всеки ученик споделил ли е накратко значението на своето творение със своите съученици? • До каква степен учениците се чувстват по-включени, след като са участвали в дейността? • До каква степен учениците са се ангажирали положително и са участвали в дейността? • До каква степен учениците са научили за живота на своите съученици? • Всички ученици участвали ли са в споделянето на своите идеи за това как са уникални?
ИЗТОЧНИК	https://www.davisart.com/sites/default/assets/File/high-school-art-students-break-stigmas-and-negative-stereotypes.pdf

ДЕЙНОСТ 3: Търсене на скритата страна

ЗАГЛАВИЕ	<i>Търсене на скритата страна</i>
ЦЕЛ	Участниците осъзнават силните страни, които всеки има, и различните начини да ги изразят. Те ще научат понятията за таланти и интереси и ще ги открият в неочаквани ситуации или срещу стереотипи Разгледани предизвикателства пред включването: таланти (основни) Умения 21-ви век: Критично мислене, Творческо мислене .
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	<i>Пластични изкуства</i>

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ Т	2 сесии: 2ч + 45 минути
ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ	Актуален проблем: Имаме различни таланти, компетенции, които можем да използваме, за да постигнем целите си. Но трябва да се научим как да ги откриваме и изразяваме Стъпки Част А 1. Обсъждане: учителят кара учениците да дефинират концепцията за таланти, интереси и лични ресурси. След това той дава някои определения 2. Инструкции, свързани с изкуствата: учителят въвежда темата за пластичното моделиране и предоставя информация за начините за реализирането му, за да представи талантите и личните ресурси. 3. Дейност А1: на учениците се дава снимка на юноша, история или видео, където човек описва себе си и след това са помолени да идентифицират възможни силни страни, таланти в описанията 4. Дискусия: учениците обсъждат явни и скрити таланти. Учителят ги насочва да изследват начини да ги открият или стереотипи, които могат да им попречат да видят таланти, като им предоставя примери. 5. Дейност А2: учениците в групи от 4-5 получават задачата да разработят пластмасови модели, за да подчертаят талантите или начините да ги изразят Част Б 6. Споделяне: учениците споделят разработените продукти и коментират появилите се таланти и разнообразните развития, които характеризират техния артистичен продукт 7. Резюме: учителят обобщава основните моменти, излезли от дискусията
МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	портрети с писмени или устни описания на персонажи видеоклипове на юноши, описващи себе си тесто за моделиране

ОЦЕНКА	ЦЕЛ: Постигната ли е целта или не? До каква степен? В края на сесията учениците трябва да могат да отговорят на следните въпроси: • Що се отнася до включването ○ Кои са талантите, които лесно разпознаваме? ○ Кои са талантите, които изискват специално внимание, за да бъдат признати? ○ Какви са стереотипите, които ни пречат да открием таланти в хората, които срещаме? • Що се отнася до художествения инструмент ○ Какви са стратегиите, за да направите моделираното тесто ефективно за общуване с таланти?
ИЗТОЧНИК	Gentry, M. (2009). Myth 11: A comprehensive continuum of gifted education and talent development services: Discovering, developing, and enhancing young people's gifts and talents. <i>Gifted Child Quarterly</i>, 53(4), 262-265. Raley, S. K., Shogren, K. A., & Cole, B. P. (2021). Positive Psychology and Education of Students with Disabilities: the Way Forward for Assessment and Intervention. <i>Advances in Neurodevelopmental Disorders</i>, 5(1), 11-20.

ДЕЙНОСТ 4:Талант в действие! Пътуване към Бъдещето

ЗАГЛАВИЕ	<i>Талант в действие! Пътуване към Бъдещето</i>
ЦЕЛ	Участниците осъзнават бариерите, с които човек може да се сблъска и подкрепата, от която може да се възползва при изразяване на талант. Също така са идентифицирани потенциалните източници на подкрепа. Подчертана е тяхната отговорност за осъществяването на нещата Разгледани предизвикателства пред включването: талант (основен) социално-икономически Развивани умения за 21-ви век: креативност, медийна грамотност, лидерство и отговорност
СФЕРА НА ИЗКУСТВО	Визуални изкуства

ПРОДЪЛЖИТЕЛ НОСТ	множество сесии 3 сесии 60 до 90 минути
-----------------------------	--

ПОДРОБНИ ИНСТРУКЦИИ

Актуален проблем: Имаме различни таланти, компетенции, които можем да използваме в живота си. Може също да се сблъскаме с трудности поради лични ограничения, социално-икономически статус или бариери в контекста. Всеки може да играе ролята на пречка или подкрепа в изявата на талантите.

Стъпки

Част А

1. Обсъждане: учителят моли учениците да дефинират концепцията за бариери и опори
2. Въведение: учителят обобщава техните гледни точки и дава определение на концепцията за бариери и опори. Учителят ги насочва да изследват видовете бариери и опори (физически, релационни, ...)
3. Инструкции, свързани с изкуствата: учителят въвежда темата за визуалното представяне на плакат. Предоставя информация как да се разработи и да се направи достъпен за всички.
4. дейност А: учениците са помолени да открият в малки групи биографията на известен художник, писател и учен; да подчертаят как са открили своите таланти, какви трудности и подкрепа са намерили. (това може да се състои в посещение на музей, събиране на снимки на бележки за историята на известната личност) Те са помолени да представят на плакат или карти основните точки, които се появяват
5. дискусия учениците обсъждат основните точки, които се появиха

Част Б

6. Дейност В: на учениците се дава описание на юноша с неговите или нейните таланти, но също така и ограничения и се иска да идентифицират възможните бариери и подкрепа за постигане на неговите или нейните цели, свързани с таланта. Те ще ги докладват на дъската или на плакат
7. Дискусия: учениците обсъждат най-често срещаните бариери в техния контекст, ролята, която всеки член на общността може да има. Учителят дава примери за поддържащи действия
8. Резюме: учителят обобщава основните моменти, излезли от дискусията

Част В

9. Инструкции, свързани с изкуствата: учителят въвежда темата за дигиталното разказване на истории и предоставя информация как да се развие, така че съответните стъпки да се появят в историята и да бъдат достъпни за всички.

Дейност С:

10. в малки групи учениците избират герой, върху който вече са работили (известен или не) и разработват 5-минутна дигитална история, в която
 - (а) подчертават пътуването до развитието и изразяването на таланта,
 - (б) срещнатите бариери и предоставената подкрепа, какво са направили членовете на общността или (за пример с юноша в техния жизнен контекст) какво могат да направят членовете на общността (както връстници, така и възрастни), за да го подкрепят.
11. споделяне: учениците споделят разработените истории и коментират появилите се елементи и разнообразните развития, които характеризират техните истории
12. резюме: учителят обобщава основните моменти, излезли от дискусията, подчертавайки и насърчавайки активна лична ангажираност

МАТЕРИАЛИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ РЕСУРСИ	портрети с писмени или устни описания на персонажи наръчници по история на изкуството, литература, наука за справка насоки за създаване на дигитално разказване на истории
ОЦЕНКА	ЦЕЛ: Постигната ли е целта или не? До каква степен? В края на сесията студентите трябва да могат да отговорят на следните въпроси: ● Що се отнася до включването ○ Какви са възможните пречки за постигане на цел ○ Какви са потенциалните източници на подкрепа ○ Какво е достъпност и как да я насърчаваме ● Що се отнася до художествения инструмент ○ Какви са стратегиите за създаване на ефективна дигитална история ○ Как да обработите визуалното представяне, за да го направите достъпно?
ИЗТОЧНИК	https://www.storyboardthat.com https://www.uow.edu.au/student/learning-co-op/assessments/digital-storytelling